

H. Naprstnik

Slovensko-nemški

Abecednik.

Slovenisch-deutsche Fibel.

(Für Krain.)

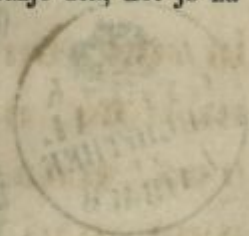
Velja zvezan v platnenem herbtu 18 novih kraje.

V Beču.

Na stroške c. k. prodajnice šolskih knjig.

1862.

V očitnih šolah se smejo, ako cesarsko-kraljevo ministerstvo posebej ne dovoli, samo predpisane, s štempeljnom šolsko-knjižnega prodaja zaznamovane bukve rabiti. Tudi ne smejo dražje biti, kot je na prvem listu postavljeno.

Vilje vzpore v listu... 1882

7. Br. 1

Na stroške št. 1. prodajnega lista...

1882

1.

i u e o a

i u e o a

2.

n n

**in, un, on en, na, ne, no!
ni, i no, u no, e no, o no,
o na, u na, e na, e na, u ne,
o ne, o ni, e ni, u ni, u na,
nu na.**

3.

m m

**um, me, mi, u mi, i ma,
i mé, na ma, ma na, ma-**

ma. ni ma, ni mam, me ne,
 mi ne, mi nem, a men,
 o na i ma, um i mam,
 i ma mo, u ne mu, i me-
 na, e ma in mi na.

4.

“ **R**

ar, ur u ra, me ra, me ri,
 me rim, mi ri, mi rim, rim,
 u rim, mi ru, mi ren, mir,
 ri nem, mo ram, mo rem,
 o ma ra, ra meno, ru me-
 no, on no ri, na ra me,
 u ra mi ne, o na u mi ra,
 ne ma ram, on ni ma
 me re.

5.

V

v, vi, ve, ve ra, ve mo,
 vem, vam, vir, vari, nov,
 no vi, no vi na, vi no, e va,
 re va, mer va, ver var, ne-
 var no, no vo vi no, va ri
 re vo, rav na ni va, ne-
 var na ra na.

6.

C

ce na, ra ca, mu ca, ov ca,
 car, cev, cin, no vi ca, no-
 vi nec, ve nec, ri vec, ne-
 mec, no rec, re ci mo! me-
 ra, me ri ca, ne ver ni ca,
 na ram ni ca, i ma mo ven-

ce, mírna, ovca, mi vemo
no více, míca ima eno
ra co.

7. Č

če, čevo, čemu? reče, řeč.
več, meč, meči, mečem,
moč, moči, oči, noči, no-
čem, nič, čič, uči, ovčar,
ovčica, ročica, čer va,
čer na, večer, večno, čez-
na noč, nemo re řeči, in
več řeči, ne řečem nič,
ovčar noče vina, čič ni-
ma nič.

8. S

os, as! se, sa, si, si na,
no si, nos, nas, na se, n-

se, se me, se čem, sen ca,
 sen či ca, ser cé, ser na, sir,
 sin, siv, sim, no sim, vi sim,
 sam, sa va, so va, me só,
 me sar, sa ni, sa mec, sam-
 ci, o sem, o sa, ro sa, ro si,
 čas, če sen, me ce sen, sem
 miren, na ra mi no sim,
 se u či. če sa? ce sar in
 ce sa ri ca.

9.

Š

uš, še, na še, na ša, va ša,
 ma ša, mi ši, ru ša, su ša,
 su šim, ši men, ši vam, naš,
 i mas, mo raš, reš', veš?
 vo šen, ser šen, mu ši ca,

na vi ša vi, ni maš u ma,
 nova maša, v u še su mi
 šu mi, re ši nas!

10.

z **Z**

z, iz, za, mi za, mi zar,
 zoř, zo ra, zi ma, se zi,
 vez, voz, ra zu mem, o zna-
 ni mo, z o čmi, z no sam,
 zo ri se, ru me no zer no,
 iz če sa? mi zar ne se me-
 só. še ne znamo. o na ši-
 va sa ma za se.

11.

z' **Ž**

že, re že, re žem, ri ža,
 ro ža, ne ža, ve ža, vi ža,

ži va, ži vi na, ži ma, žir,
 mož, nož, no ži ca, no ži-
 či ca, ro žič, ro ži či, ži vež.
 se ver že. z no žem re-
 žem. u na že na i ma o sem
 si nov. mi že i ma mo
 ži vež za zi mo.

12.

/ I

al, a li, mo li, mi lo, ma lo,
 le, lev, les, le se no, se lo,
 šilo, las, laž, lan, la ni še,
 ze len, ze li še, luč lo či,
 li ce, li si ca, le vi ca, sla-
 vec, sla na, sli na, slon,
 smo la, zlo, žli ca, mlin,
 mli nar.

le se na mi za. ma lo so li.
 že na la že. šo la mi ne.
 le si ca lo vi male ži va li.
 z u šes mi sli šim. ma lo
 las i ma.

13.

♫ **b**

ob, bo, bom, o ba, zo ba,
 zo bam, zo bec. zob, bob,
 rob, ro ba, ro bim, ro bec,
 ri ba, ža ba, se be, be rač,
 bo ri še, ne bó, bo le zen,
 bra na, bla zi na, o bla či-
 lo, brez. brus, bri sa lo,
 re bro. bli zo, slab, zbor.
 be la ro ži ca. lu na na
 ne bu. ze be me. v šo li

be re mo. u či li se bo mo.
 ni za no be no ra bo. ri-
 bič lo vi ri be. v o ma ri
 so o bla či la.

14.

/ **P**

po, pa, pas, pa ša, pa pir,
 up, upam, pi pam, si pam,
 rop, ro pam, rep, re pa,
 sapa, li pa, li pan, sip,
 si pa, peč, pe čen, pe čem,
 pe ča, pe šec, pe ró, pe lin,
 cep, pi šal, po lič, po léno,
 a pno, žve plo, ple va, pla-
 ni na, pra se, pre pe li ca,
 per si, serp, pše ni ca.
 ri ba pla va. sa pa pi še.

pre pe va per vo pe sem
 po šo li. po no či sp imo.
 le pi ve nec i mam. pes
 ren či. pi smo pi šem na
 lep pa pir.

15.

✓ **d**

da, de, do, ud, od, sód,
 so dar, sad, sa dež, ma dež
 ve dež, vid, vi dim, vo dim,
 so dim, re dim, se dim, rad,
 ra do, ru da, ru dar, zi-
 dar, ded, med, me den,
 led, le den, vo da, vo den,
 rod, so sed, sod ba, do bim,
 pa dem, po do ba, dlan,
 dno, dnar, dva, dvor, dren.

dež pa da. da ni se. na
 ne bu so zve zde. vo da
 iz vi ra iz vrel cov. dre vó
 i ma de blo. se dlar de la
 sedla. zi dar zi da zi do ve.
 do bro dre vó sad ro di.

16.

t

ta, to, ti, te, te ta, le to,
 ži to, si to, si tar, si ten, sit,
 nit, lot, ži vot, tat, ma ti,
 mo ta ti, mo li ti, no si ti,
 ti pam, po ti ca, te sar,
 zlat, vrat, brat, cvet, svét,
 smet, list, mast, čast, stan,
 star, ste na, ste za, stvar,
 po vest, šti ri, ster nad.

se stra ši va. te ta mo li.
 lu na sve ti. ve ter mo-
 čno vle če. pa stir pa se.
 mla tič ži to mla ti. vert-
 nar z lo pa to de la na
 vertu. sa mo le po o bla-
 či lo te ne bo ča sti lo,
 mo raš pri den bi ti.

17.

f

fa ra, fa ra on, za fir, funt,
 fant, fan tin, fan tič, tra va,
 dru ži na, fi lip, per stan,
 fu ži ne, pra prot, fer fo-
 le ti, fer fe ta ti, med ved.
 fi lip se le pó ve de. vert-
 ni ca cve te. fran ce pi še.

ce la fa ra že li. pri den
fantič se rad u či. zre lo
ži to se v sno pe zve že.
cent ima sto funtov. funt
i ma dva in tri de set
lo tov.

18.

j

ji, je, aj! oj! joj! loj, moj,
mo je, me ja, re ja, šo ja,
ja ma, ja vor, jež, jé ča,
je za, je ze ro, je sen, je lo,
je len, je dro, jer men, zdaj,
jaj ce, zaj ci, dvaj set.

vi jo li ca cve te šo ja je
pti ca. zajec je bo ječ. iz
róž se ven ci ple te jo. jé-

sen in javor nam dajeta
 listje. slavec le pó po je.
 moja mati šivajo in
 delajo nove srajce.

19.

g

ga, rog, ro gat, bog, bo-
 gat, log, no ga, no go vi-
 ce, no go vi čar, gos, go ša,
 go ra, o go re lo, go ri ca,
 go ba, go spod, go spa,
 nag va ga, še ga, slu ga,
 mi gam, be zeg, mo zeg,
 mnogo, bla gó, sneg, ger-
 lo, bo ga bo ječ, glas, gla-
 va, gli va, me gla grad,

grom, groza, grojzd, gnoj,
 i gla, i gra, go lo glav,
 ja go de, so ru de če. čas
 na glo mi ne. bog je vse-
 ga mo go čen. či ga ve so
 go si? no ge mé bo lé. po
 zi mi gre sneg. la ga ti je
 ger do in pregrešno. gos
 i ma dve no gi. ov ca
 i ma štiri no ge.

20.

/ h

ah! oh! oho! uho, lah,
 mah, meh, muha, streha,
 vi har, jer har, me hur,
 hud, hudo, hudoba, hiša,
 oreh, je sih, le nuh, gluh,

grab, greh, smeh, hlad,
 hlod, hled, hlev hram,
 hra na, hrast, hrib, hrup.
 hvala bod' bogu! duham
 z no sam. hrast, je drevó.
 vi har bu či. var no ho-
 dim. pes ren či, gluh ga
 ne sli ši. o re hov in dru-
 gih ter dih re či ne gru di!
 se stra ho di z ma ter jo
 na terg, in se u či blago
 po zna va ti.

21.

/ k

k, ko, kopač, kosec, ko-
 lar, ko žuh, ko ri to, rak,
 ra kam, jo kam, po kam,

se kam, mi kam, mo žak,
 ju nak, zrak, vi sok, ši rok,
 mle ko, mla ka, ku ra, ku-
 ga, sod nik, red nik, dim-
 nik, pe tek, de ček, do bi-
 ček, mo ker, dav ki, člo vek,
 kra va, kra ča, kla ja, klas,
 knez, klin, klet, kmet, križ,
 klop, krop, je klo, ste klo,
 kni ga, žensk, nemšk.

ko lar de la ko la. ko vač
 jih o ku je. kaj i maš, klo-
 buk a li slam nik? ko za
 ska če. mle ko je be lo.
 kak šna je kri? šin ko vec
 je pti ca. kra va je do-
 ma ča ži vi na. bog za vse

sker bi. su knar tke su-
kno. ta pe sem je krat ka.
kra ve in ko ze nam da-
je jo ve li ko slad ke ga
mle ka.

22.

lj, nj.

lj, nj.

molj, bolj, kralj, ljub; dol,
gol, vol, kol, pol, dal,
žal, žel, zal, cel; konj,
manj, zanj; lan, dan, sin
slon, člen.

Natisne in pisne slovenske čerke.

Samoglasnice.

A, a. E, e. I, i. O, o. U, u.

*A, a. E, e. I, i. O, o. U, u.**Soglasnice.*

B, b. C, c. Č, č. D, d. F, f.

B, b. C, c. Č, č. D, d. F, f.

G, g. H, h. J, j. K, k. L, l.

G, g. H, h. J, j. K, k. L, l.

M, m. N, n. P, p. R, r. S, s.

M, m. N, n. P, p. R, r. S, s.

Š, š. T, t. V, v. Z, z. Ž, ž.

Š, š. T, t. V, v. Z, z. Ž, ž.

A na. Av stri ja. Blaž. Bri gi ta. Ce-
 ci li ja. Ce lo vec. Čeh. Čič. Do ro te ja.
 Du naj. E va. Ev ro pa. Fric. Fi lo-
 me na. Gaš per. Gra dec. He le na.
 Hor vaš ko. I zi dor. I za be la. Ja nez.
 Jor dan. Kranj sko. Ko ro ško. La ško.
 Lju blja na. Mu ra. Mar tin. Ne ža.
 Na za ret. O ton. O ti li ja, Pra ga.
 Polj sko. Rim. Ro za li ja. Sa va. Si-
 naj. Ši men. Šta jer sko. To maž, Tri-
 glav. Ur ban. Ur ša. Vo ger sko. Ve-
 zuv. Za greb. Žir. Žab ni ca.

U če nec se u či. Če sa se u či? U če-
 nik nas u če. Ši var ši va. Kmet or je,
 vla či, se je. Mli nar me lje. Tka lec tke.
 Mi zar mi za ri. Lo vec lo vi. Pa stir
 pa se če do. De te spi. Hla pec or je.
 Mla ti či mla ti jo ži to. Ri bič lo vi
 ri be. Ko sec ko si tra vo. Te ri ce
 ta re jo.

Pes la ja, ren či, cvi li. Mač ka mi-
 jav ka. Ko nj rez ge ta. O sel ri ga.

Kra va in vol mu ka ta. Ov ca be-
ke ta. Svi nja kru li. Med ved go de.
Volk tu li. Lev rjo ve. Le si ca la ja.
Ku ra ko ko da ska. Pe te lin po je.
Kro kar kro ka. Go lob gru li. Ža ba
re glja. Če be la bu či.

Ve ter pi ha. Bur ja tu li. Vo da šu mi.
Grom do ni. Voz ro po ta. Mlin me lje.
Dre vo raste. Ura bi je. Dež ver ši.
Ke ti na rož lja. O genj go ri, žge in
pe če. Soln ce si je. Lu na sve ti. Zve-
zde se bli ske ta jo. Sre bro se bli ši.
Kaj se še bli ši? Vi jo lica cve te.
Kaj še cve te?

Sneg je bel. Kaj je še be lo?
Vo glje je čer no. Kaj je še
čer no? Ne bó je mo dro (pla vo).
Kaj je še mo dro? Kri je ru-
de ča. Kaj je še ru de če? Kaj
je ze le no? Tu ren je vi sok.
Kaj je še vi so ko? Ko ló je
o kro glo. Kaj je še o kro glo?

Pe r ó je lah ko. Vol na je meh ka. Svinec je le žek. Kaj je svinec? Če mu je?

Vo da je bi stra. Če mu nam je vo da? Vo do pi je mo. Če mu nam je še? Kaj ži vi v vo di? Ime nuj raz lič ne vo dé! Ka men je terd. Kje se do bi va? Če mu nam je ka men? Mi za je le se na. Kaj je še le se no? Peč je že lez na. Kak šna je še peč? Kdo de la pe či? Iz če sa?

27.

Konj je do ma ča ži val. Ime nuj vse do ma če ži va li! Če mu nam je kra va, vol, ov ca, konj, pes, mač ka, ku ra? Kra va nam da je do bro mast no mle ko. Kaj se iz mle ka na re ja? Iz mle ka se na re ja si ro vo ma slo a li pu ter. Kaj še?

Sla vec je pti ca. Ime nuj prav ve li ko pti čic! Kje ži vé pti či ce? S čim so po krite? Za kaj je Bog pti či ce u stea ril?

Su ka je ri ba. Ri ba i ma pla vu te in pli tve.
 Če mu? Ne ktere i ma jo lus ki ne, ne ktere so
 glad ke. I me nu j več rib! Kje ži vé ri be?
 Če mu so?

Ja blan je dre vo. Hrast je tu di
 dre vo. Kaho se drev je raz de lju je?
 Kteri so dre ve sni de li? Ko re ni na,
 de blo, ve ja, mla di ka, berst, list je,
 cvet, sad je. Kte re dre ve sa ra ste jo
 po ver tih, kte re v ho stah? Krah sen
 sad ro di ja blan? Če mu nam je hra-
 stov les? Iz hra sto ve ga le sa de la jo
 so dar ji do ge za so de, šta fe in ce bre.
 Če mu je še hra stov les? Krah sen
 sad ro di hrast? Če mu so šiš ke?
 Če mu ze lod?

Lan je rastlina. Kdo se pri delu je lan? Če sa je treba, da dobi mo platno in poslednjič obleko? Imenuj več rastlin, ktere rastejo povsod in poplju?

29.

Železo je ruda. Kje se ruda kopije? Ktera je najbolj znana ruda? Zlato, srebro, kotelovina ali tuf, železo, cin, svinec, živo srebro. Ktera je najkoristnejša? Železo je najkoristnejša ruda izmed vseh. Kaj se iz železa, srebra, zlata napravlja? Kdo dela vse to? Hlisa je ruda. Kaka šna je še? Hlisa ima več razdelkov. Imenuj

naj jih! Čemu je vsak raz del ok?

Kaj se v vsa kem raz del tu naj de?

Kte ri ro ho del ci de la jo po slop ja

ali hi še? Iz če sa? Kje se vse to

do bi va? Ka ho se a pno, o pe' ha

pri prav lja?

30.

Člo vek je kro na stvar je nja. Iz če sa je
člo vek? Kte ri so po gla vit ni de li te le sa?
Gla va, vrat, te lo, ro ké in no ge. Kte ri so pa
de li gla ve? vra tu? ro ke? no ge? Če mu so nam
o či, nos, u še sa? Kaj vi di mo v šo li? v cer kvi?
v iz bi? v ku hi nji? na dvo ru? v hle vu? na ver-
tu? na polji? v ho sti? na ne bu?

1.

i i u o a

i u e o a

2.

ai ei eu au

ai ei eu au

3.

in **n**

in, an, ei, ei ne, ein, na! neu,
ei ne neu e, ei nen neu en, ei, ein,
nein! neu, neun, nun.

4.

am **m**

am, im, in, um, ei, ein, mein,
mei ne, in mein, mai, an mei ne,
im mai, a men.

5.

r

er, eu er, eu e re, eu re, ei, ein ei,
 ei er, ei ne neu e, ei ner neu en, ein
 neu er, ein e rei ne, ein rei ner, rein,
 mir, nur, ar me, arm, mein arm,
 ei ne mau er, ein mau rer, rom,
 raum, ein ei mer.

6.

v

vor, von, vom, neu, mein, von
 mir, neun ei er, vor mir, mei ne
 ar me, mei nem ar me, vor, vorn,
 rein, mau er, mau ern, vor ei ner
 mau er, vor rom, vor ei nem
 ei mer.

7.

w

wo? wir, war, wer? wem? wei-
 nen, wein, wurm, ein rei ner

wein, ei nem rei nen wei ne, im
 rau me, wir wei nen, wir wa ren
 arm, mir war warm, wem war
 warm?

8.

l **I**

lau, ei le! ei ne lei er, ei ne wei le,
 ei ne mei le, ei ne eu le, lei men,
 leim, lein, ei ner lei, er le, ulme.
 ein mal, wir ei len, wir lei men,
 wir mei nen, wir ler nen, mein
 wein war lau, lerne!

9.

b **B**

ab, a ber, ob, o ber, o ben, e ben,
 e ber, ne ben, we ben, ein we ber,
 lein we ber, re be, ne bel, bau en,
 ein bau er, wei ber, weib, ein bein,
 ein beil.

im lau be, laub, rau ben, er be,
 lobe! bei mir, vor ei nem bau me,
 in ei ner lau be, wir le ben, wir
 lo ben, wir blei ben, vor ei nem
 ra ben.

10.

g **D**

da, du, deine, dein, dir, der reine
 wein, der dau men, bei de dau men,
 re de! wer war da bei? du o der
 ein an de rer? der bo den, ba den,
 ein bad, ein rad.

o ben, dro ben, um, drum, dau ern,
 ein dorn, der mund, ei ne na del,
 der neid, dein leid, dei ne lei den,
 mei de meine laube! oben an dem
 boden, wer war da?

11.

h **t**

to ben, tau be, taub, todt, rei ben,
 trei ben, weit und breit, der bo te,

raum, traum, amt, ei ne trau be,
der ort.

Ier net er? al te Ieu te reden. er
re de te nur ein wort. ei let wei=
ter! ei le mit wei le! bo ten wan=
dern. er weint. wir blei ben treu.
be te und ar bei te! war der win=
ter warm, wird der bauer arm.

12.

f s ß
f s ß

so, sei, sei ne, ra sen, rei sen, von
sei de, sil ber und ei sen, an deiner
sei te, erbsen und lin sen, sein bru=
der, un ser va ter, es, aus, ein
lau es bad, maus, weiß, ei ne
wei ße wand, bu ße, rei ßen und
bei ßen, rei sen und wei sen, ei ne
maß wein, au ßen, drau ßen.

le set wei ter, aber laut! wir la sen,
 er las, aber was? was sau set
 da? der wind sau set. er las das
 wort. er las es lei se, wir la sen
 es laut. der winter war bald aus.
 es muß sein. er muß es le sen.
 bleibet drau ßen! wer aß bir nen?
 bloß du?

13.

f f

auf, lauf! ein fa den, ein fau ler
 bu be, wir ru fen, auf dem fel de,
 der war me ofen, freund und feind,
 der fuß.

wer ru fet dort? bir nen fau len
 bald. war um lau fen wir? er
 lau fet auf und da von. wer
 fei let das ei sen? was duftet da?
 ei ne ro se du fet. man lobt den
 fleiß.

S H

ha ha! ho ho! hin und her, hut
und hau be, hafer und heu, he da!
wo hin? wo her? das haus, am
hal se, halt! her ein!

lauf hin aus! wohin? mir bleibt
haus und hof. das war heiß.
hei le mei ne hand! der hirt wei det,
er hat ei nen hund. wer ruft? der
va ter ruft. wen ruft der va ter?
er ruft den hund. wo war der
hund?

K F

kai ser, kau en, der korb, kalt o der
warm, der wei ße kalk, korn und
kern, der ha fen in der wand, kein
kind.

wer kau et? das kind kau et. dort
 sind kei ne bir ken. sind das dei ne
 flei der? sei dank bar! er tranf
 auf der bank. das kind war frank.
 der va ter winkt, der flei ne kna be
 lauft her bei.

16.

j i

je, je ne, ja und nein, jenes haus,
 je ner ar me ja kob, in je ru sa lem,
 jedes kind, der ju bel, wo fin den
 wir un se re jau se? kam der bru-
 der vom hau se? ja!

jo sef war ein ju de. in dem walde
 lauft der ha se. je ner baum hat
 kein laub. je ner hund beißt. es
 sind tau ben in der lau be. wo war
 je ne frau? das war ein ju bel!
 je sus be te te oft. be te je den
 a bend! ju das ver kauf te je sum
 den ju den.

J G

aug, lag, mag, gut, gib, gaul,
 dei ne au gen, je den tag, lang ge-
 nug, nei gen, gei gen, beu gen, tau-
 gen, mit den au gen, sa ge ja!

ge bet gern! mir wird es bang.
 auf dem bo den lag der bo gen.
 der va ter gab mir ei nen vo gel.
 der vo gel legt ei er. da lag deine
 gei ge. dei ne leu te ge ben gu te
 ga ben. sind das jun ge ha sen?
 das laub wird gelb. das haus
 wird ge baut. je ner flei ßi ge kna be
 hei ßt ge org.

J Z

zu, zum, zur, zeit, zaum, zaun, reiz,
 geiz, gei zen, zun ge, zan ge, zank,

der zei sig, zur zeit des zornes,
ganze, tanze, lanze, walze, warze.
der baum hat zweige. das nadel-
holz gibt harz. er hat ein hartes
herz. wem legt man den zaum an?
es gilt nur zwanzig kreuzer. der
arzt heilet den kranken. das hat
einen glanz. wo findet man das
salz? halte deine zunge im zaume!

19.

P **P**

rau pe, lam pe, weß pe, peter und
paul, pulver und blei, pudel und
mops, der pfad im walde, der
zopf auf dem kopfe, der dampf,
das pferd vor dem pfluge, der
saffti ge apfel.

wer poltert? er leidet keine pein.
auf dem boden lag eine pauke.
was war in jenem topfe? er

treibt das pferd. das pferd muß
man pflegen. ein zentner hat hun-
dert pfund. der kampf war heiß.
wo von lebt der pfau?

20.

qu **qu**

quer, qual, qualm, be quem, qua-
fen, der run de napf, ein be que-
mes fleid, das qua fen im sum-
pfe, hartes holz, quadrat, wor aus
be rei tet man den quarf?

es dampft der qualm. man salbt
das haupt. der ar me darbt. dort
lag ein quer band. wer merkt das
garn? er lei det mit er ge bung
gro ße qua len. in je nem dorf heizt
man mit holz und torf. der wolf
lebt wild im wald. den gang be-
legt man oft mit qua dern.

f ch

ich, ach! auch, mich, nach, nacht,
ei chen und bu chen, ein seich ter
bach, der fuchs und der luchs, das
wei che wachs, wir la chen, sechs
och sen, ich wei che nicht.

das kind lacht. es kracht auf der
wacht. hat er sein tuch? da lag
ei ne lei che. man po chet an dem
hau se, ich ma che auf. ich gehor che
gern. das veil chen duf tet. kauft er
den vo gel nicht? ein dich ter rauch
heißt qualm. wer birgt sich dort?
es dringt durch mark und bein.
was macht man aus der milch?

f sch

schon, schau dich um! ha sen ha schen,
ho nig na schen, das sanf te schaf,

fisch und frosch, fri sche fi sche, gu te
fi sche, der frosch quaket, wer schreibt
schwer? scho ne dei ne kleider!

klei ne kin der schla fen gern. gu te
men schen schla gen sich nicht. im
ba che re get sich frisch der fisch.
am ba che lau schet auch der frosch.
der tischler macht tische. der schnei-
der ver fer ti get klei der. gu te
leu te ma chen kei nen scha den. dem
schmeich ler traut man nicht. ein
gu tes kind ge horcht ge schwind.
es war ei ne hei ße schlacht. er
schnarcht, horch! er peitscht das
pferd. flatsch nicht! er rutscht aus.

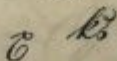
23.

A 13
it is

ist, ast, last, ost, most, erst, herb,
herbst, ast und zweig, du le best.

du lo best. es ist fin ster. der berg
 ist steil. das pflaster ist von stein.
 das schwein gibt uns bor sten. hast
 du mich ver stan den? das obst ist
 reif. an dem aste ist ein nest, in dem
 ne ste ist ein ei. du stam pfest mit dem
 fuß. es reißt der strumpf. trinkst du
 wein? nach der wurst hat man durst.
 wer ist in den strom ge sprun gen?
 er spricht nichts! wer ist da? der
 knecht spal tet holz. der specht po-
 chet an den baum, was mag er
 su chen? du sprichst kein wort. der
 hund lauft der spur nach. aus dem
 strau che springt der vogel, husch
 husch!

24.

r (fs)

fe lix und mar, fir und fer tig.
 ra ver ist in das haus ge gan gen.

in dem la den hat je des ding seine ta re. was hau et man mit der achst? der lachs ist ein fisch. max ist mein freund.

aus dem wach se macht man kerzen. ich kau fe nach der ta re. das rad be wegt sich um ei ne ach se. rer res ist ein per si scher na me.

Deutsche Druck- und Schriftbuchstaben.

A a. B b. C c. D d. E e.

A a. B b. C c. D d. E e.

F f. G g. H h. Ch ch. I i.

F f. G g. H h. Ch ch. I i.

J j. K k. L l. M m. N n.

J j. K k. L l. M m. N n.

O o. P p. Q q. R r. S s. Sß.

O o. P p. Q q. R r. S s. Sß.

Sch sch. T t. U u. V v. (Ph ph)

Sch sch. T t. U u. V v. (Ph ph)

W w. X x. (Y y). Z z.

W w. X x. (Y y). Z z.

An ton, An ton; Bar ba ra, Bar ba; Do mi nič, Do mi nik; E li aš, E li ja; Fran ziš ka, Fran čiš ka; Ge org, Ju ri; Hein rich, Hen rik, Chri stof, Kri štof; Ig naz, I gna ci; Ja kob, Ja kob; Karl, Ka rol; Lu flaš, Lu ka; Ma ri a, Ma ri ja; Mi ko lauš, Mi klavž; Oš kar, Oskar; Pe ter, Pe ter; Ro chuš, Rok; Se ba sti an, Bošt jan; To bi aš, To bi ja; Ur fu la, Ur ša; Ve ro ni ka, Ve ro ni ka; Vil helm, Vil helm; Fer geš, Kser keses; Za cha ri aš, Ca ha ri ja.

aa *ee* *oo* *ie*
 aa ee oo ie

Das Haar, las; der Staat, mre na; der Staat, der za va; das Beet, gre da; das Heer, voj ska; der See, je ze ro; das Moos, mah; der Dieb, tat; das Glied, ud; die Wie se, trav nik.

Der Aal ist ein Fisch, je gu lja je ri ba. Der Aar ist ein Raub vo gel, o rel je u jed na pti ca. Der Aar lebt auch vom Aas, o rel se tu di z mer ho vi no ži vi.

Das Meer ist sal zig, mor je je sla no. Die Fla sche ist leer, skle ni ca je praz na. Die See le

ist un sterb lich, du ša je ne u mer jo ča. Auf der
Wie se ist viel Klee, na trav ni ku je ve li ko
de te lje. Ei ni ge Bee ren sind gif tig, ne kte re
ja go de so stru pe ne. Der Schnee schmilzt,
sneg kop ni.

Die Vie ne macht Ho nig, če be la de la med.
Ich trin ke kein Bier, o la *) ne pi jem. Hier liegt
das Pa pier, tu kaj le ži pa pir. Die Fi sche
ha ben Rie men, ri be i ma jo pli tve.

28.

af af if of uf
ah eh ih oh uh

Das Jahr, le to; das Mehl, mo ka; das
Ohr, u ho; die Doh le, kavka; der Sohn, sin;
die Kuh, kra va; der Stuhl, stol; die Ei sen bahn,
že lez ni ca.

Die Ge fahr na het, ne var nost se pri bli
žu je. Die Zahl ist groß, šte vi lo je ve li ko.
Re de die Wahr heit, go vo ri res ni co! Die Milch
ist nahr haft, mle ko je teč no. Der Leh rer lehrt,
u če nik u cé. Der Wind weht kalt, ve ter mer
zlo pi ha.

Die Boh ne hat Scho ten, bob i ma lu ši ne.
Die Koh len sind schwarz, o glje je čer no.

*) ol ali pivo.

Der Ba ter er mahnt dich, o če te o po mi nja jo,
 Fol ge ihm, u bo gaj jih! Die Uhr steht, u ra
 sto ji.

29.

ief eih aih th

ieh eih aih th

Das Vieh, ži vi na; das Ge weih, ro go vi le;
 das Thal, do li na; die Roth, po tre ba; das Thor,
 vra ta.

Auf der Wie se sieht man Blu men, na trav
 ni ku se vi di jo cve ti ce. Welche, kte re? Der
 Hirsch hat ein Ge weih, je len i ma ro go vi le.
 Der Nord wind ist rauh, se ver je mer zel. Es
 thau et, ro si. Die Kuh ist ein Haus thier, kra va
 je do ma ča ži val.

30.

ll mm nn rr

ll mm nn rr

Der Stall, hlev; die Gril le, mu ren; die
 Gal le, žole; der Him mel, ne bó: der Ham mer,
 klad vo; die Son ne, soln ce; der Mann, mož;
 der Herr, go spod; der Narr, no rec; das Ge
 schirt, po so da.

Die Ku gel rollt, o bla se ta ka. Das Lamm
ist sanft, jag nje je po hlev no. Das Schaf gibt
uns Wol le, ov ca nam da je vol no. Das Feu er
brennt, o genj žge. Der Don ner kracht, grom
bob ni. Die Tau be girrt, go lób ger go ta. Die
Kan ne ist voll, verč je poln. Der Hund bellt
und knurrt, pes la ja in ren či. Das Zinn ist ein
Me tall, ein je ru da.

31.

ff gg pp ff (fs) tt

ff gg pp ff (fs) tt

Der Af fe, o pi ca; die Eg ge, bra na; die
Lip pen, ust ni ce; die Papp el, to pol; das Was-
ser, vo da; der Kes sel, ko tel; das Blatt, list; der
Dot ter, ru me njak; die Ot ter, gad.

Gott hat al les er schaf fen, Bog je vse
u stva ril. Du bist naß, mo ker si. Ei ni ge Fi-
sche ha ben Schup pen, ne kte re ri be i ma jo
lus ki ne. Aus Mes sing macht man Leuch ter, iz
me di se na re ja jo sveč ni ki. Die Schmet-
ter lin ge flat tern, me tu lji fer fra jo. Die Schnit-
te rin nen schnei den den Rog gen, že nji ce ža-
nje jo rež. Das Was ser ent springt aus Quel len,
vo da iz vi ra iz vrel cov. Gott weiß al les, Bog
vse vé. Er weiß so gar, was du denkst, on ce ló
vé, kaj mi sliš.

kk (k) zz (z)

ff (f) ss (s)

Der Rod, su knja; der Bliß, blisk; die
Kat ze, mač ka; der Zuc ker, slad kor; die Gloc ke,
zvon.

Es blißt, blis ka se. Ich zit te re nicht vor
Don ner und Bliß, pred gro mam in bli skam
se ne tre sem. Die Son ne sticht, soln ce pe če.
Ich schwit ze vor Hit ze, od vro či ne se po tim.
Das Es sen schmedt mir nicht, jéd mi ne di ši.
Der Tisch ist et lig, mi za je vo gla ta. Die Zie ge
mec kert, ko za me ke ta. Die Kat ze fraßt mit
ih ren Kral len, mač ka pra ska s svojimi
krem plji.

ä ö ü äu

ä ö ü äu

Der Bach, po tok; die Bäche, po to ki; der
Sack, ža kelj; die Säcke, ža klji; die Sä ge,
ža ga; das Dorf, vas; die Dör fer, va si; der
Lö we, lev; das Tuch, su kno; die Tü cher, su-
kna; die Bü cher, bu kve; die Rü be, ro pa; die
Brüc ke, most; der Baum, dre vo; die Bäu me,
dre ve sa; die Häu ser, hi še; die Mäu se, mí ši.

Die Äste sind grün, ve je so zele ne. Die Uhr schlägt, u ra bi je. Die Mägde spin nen, de kle pre de jo. Der Tag ist schwül, dan je so pa ren. Die Wöl fe heu len, vol ko vi tu li jo. Die Frösche qua ken, ža be re glja jo. Das Mäus chen läuft her um, miš ka te ka o ko li. Der Kä fer ist ein In sekt, ke ber je žu žek. Der Töp fer macht die Töp fe, lon čar de la lon ce. Wor aus macht er sie, iz česa jih de la? Was für ein Ge schirr macht er noch, ka ko po so do še de la? Die Räch te sind lang, no či so dol ge. Wann, kdaj? Die Än ten und die Gän se fres sen Körner, ra ce in go si zo blje jo zer nje. Bären und Wöl fe le ben in Wäl dern, med ve dje in vol ko vi ži vé po gojz dih. Das Ge bäu de ist neu, po slop je je no vo. Die Och sen ha ben Hör ner, vo li i ma jo ro gé. Was macht man aus Hör nern, kaj se de la iz ro gov? Der Land mann pflügt und sä et, kmet or je in se je. Wo wächst das Moos, kjé ra ste mah? Das Ohr hört Tö ne, u ho sli ši gla so ve. Der Mül ler mahlt das Mehl, mli nar mé lje mo ko. Die Müc ken sum men, ko mar ji bren čé.

34.

äſ öſ üſ

äh öh üh

Die Äh re, klas; die Krä he, vra na; der Hahn, pe te lin; die Häh ne, pe te li ni; der Sohn,

sin; die Söh ne, si no vi; der Früh ling, po mlad;
die Stüh le, sto li; die Hüh ner, ku re; die
Kü he, kra ve.

Das Pferd hat ei ne Mäh ne, konj i ma gri-
vo. Der Hahn frä het, pe te lin po je. Die Blu me
blüht, cve ti ca cve te. Die Tag löh ner mä hen,
na jem ni ki ko si jo. Im Herb ste wird es kühl,
v je se ni je hladno. Zäh le die se Stüh le, stej
te sto le! Die Möh ren wach sen auf den Äc kern,
ko re nje ra ste po nji vah. Ge wöh ne dich an
Rein lich keit, pri va di se sna žno sti!

Za vaje v branji in pisanji, in za kazavni poduk.

1.

Človek. Der Mensch.

Duša, die Seele; teló, der Leib (Körper). Glava, der Kopf; roké, die Hände; nogé, die Füße. Vrat, der Hals; gerlo, die Kehle; tilnik, der Nacken; persi, die Brust; rebra, die Rippen; herbet, der Rücken; pleče, die Schulter; trebuh, der Bauch; kolk, die Hüfte. Pljuča, die Lunge; serecé, das Herz; želodec, der Magen; jetra, die Leber; obist, die Nieren; čevo, der Darm; drob, das Eingeweide. Koža, die Haut; meso, das Fleisch; kost, der Knochen; žila, die Ader; kri, das Blut.

Človek je iz telesa in duše, der Mensch besteht aus Leib und Seele. Teló je vidljivo, der Leib ist sichtbar. Duša je nevidljiva, die Seele ist unsichtbar. Teló je umerjoče, der Leib ist sterblich. Duša je neumerjoča, die Seele

ist unsterblich. Glava je del telesa, der Kopf ist ein Theil des Körpers. Vrat je gibljiv, der Hals ist biegsam. Pljuča so za dihanje, die Lunge dient zum Athmen. Želodec prekuha jedi, der Magen verdaut die Speisen.

Tudi jez sem človek. Tudi meni je Bog dal dušo in teló. Hočem ga tedaj serčno ljubiti. Duša in teló se z delam uterjujeta. Zatoraj se bom pridno učil in se vsega dobrega vadil, da bom zmiraj umniši in boljši. Nikoli ne bom zlatega izreka pozabil, ki pravi „Moli in delaj!“ Molitev uterjuje dušo, delo pak teló.

2.

Glava. Der Kopf.

Las, das Haar; čelo, die Stirn; cence, die Schläfe; oči, die Augen; obervi, die Augenbrauen; trepavnice, die Augenlider; vejice, die Augenswimperm; uho, das Ohr; lice, die Wange; nos, die Nase; usta, der Mund; ustnice, die Lippen; brada, das Kinn; čeljust, der Kinnbacken; zobje, die Zähne; jezik, die Zunge; nebó, der Gaumen; golt, der Schlund; tilnik, das Genick; možgani, das Hirn.

Lahko pogledujemo, wir können die Augen öffnen. Lahko zamižujemo, wir können die Augen schließen. To se godi s trepavnicami, dieses

geschieht mit den Augenlidern. Spredaj iz trepavnice vejice molé, vorne an den Augenlidern stehen die Augenwimpern hervor. Nad očmi so obervi, über den Augen sind die Augenbrauen. Uho je votlo, das Ohr ist hohl. Zdravi ljudje imajo rudeče lica, gesunde Leute haben rothe Wangen. Zobje so beli, die Zähne sind weiß. Z jezikam govorimo, mit der Zunge sprechen wir. Govori vselej le to, kar je res, rede štets nur das, was wahr ist.

Kadar zjutraj vstanem, se umijem, in si lase poravnam. Potem molim. Večkrat povzdigujem svoje oči proti nebesam; v nebesih je naš dom. Nikoli ne bom kaj tacega storil, da bi se ne upal gori pogledati. Nikoli nočem jezika napek rabiti; kdor laže ali kolne, ta se Bogu in staršem zameri.

3.

Roké in nogé. Die Hände und die Füße.

Rama, die Achsel; laket (komole), der Ellbogen; roka, die Hand; persti, die Finger; nohti, die Nägel; dlan, die flache Hand; pest, die Faust. Stegno, der Schenkel; koléno, das Knie; pišal, das Schienbein; meča, die Wade; gleženj, der Knöchel; noga, der Fuß; peta, die Ferse; podplat, die Sohle; persti (na nogah), die Zehen.

Imam dve roki, ich habe zwei Hände. Imam dve nogi, ich habe zwei Füße. Na vsaki roki je pet perstov, an jeder Hand sind fünf Finger; namreč, nämlich: palec, der Daumen; kazavec, der Zeigefinger; sredinec, der Mittelfinger; perstanec, der Goldfinger; mezinec, der Ohrfinger. Vsak perst ima noht, jeder Finger hat einen Nagel. Z rokami lahko delam, mit den Händen kann ich arbeiten. Z nogami lahko hodim, mit den Füßen kann ich gehen.

Pobožni sklene in povzdigne svoje roke pri molitvi. Dobrodelni daje ž njimi révežem dari; tat pa tudi krade z rokami. Svoje roke hočem le za dobro rabiti. Nočem razposajen biti; z noži, vilicami in s škarjami se nočem igrati. Kako lahko bi se vrezal, zbodel, ali bi si celó nogo zlomil! To bi me bolelo, in bi še lahko kruljev postal. Vsaki dan bom Boga zahvalil, ker mi je dal zdrave ude.

4:

Zunanji počutki. Die äußeren Sinne.

Vid, das Gesicht; sluh, das Gehör; okus, der Geschmack; voh, der Geruch; čut, das Gefühl.

Vidim z očmi, ich sehe mit den Augen. Tinta je črna, die Tinte ist schwarz. Sneg je bel, der Schnee ist weiß. Žveplo je rumeno, der

Schwefel ist gelb. Kri je rudeča, das Blut ist roth. Trava je zelena, das Gras ist grün. Slepec ne vidi, der Blinde sieht nicht. — Slišim z ušesmi, ich höre mit den Ohren. Slišim govoriti, ich höre reden. Otrok veka, das Kind schreit. Žalostni zdihuje, der Traurige seufzt. Veseli uka, der Fröhliche jauchzt. Gluhec ne sliši, der Taube hört nicht. Mutec ne more govoriti, der Stumme kann nicht sprechen. Gluhomutec ne sliši, in tudi ne more govoriti, der Taubstumme kann nicht hören und auch nicht sprechen. — Okušam z jezikam, ich schmecke mit der Zunge. Med je skladak, der Honig ist süß. Jesih je kisel, der Essig ist sauer. Žolč je grenek, die Galle ist bitter. — Voham z nosam, ich rieche mit der Nase. Vertnica lepo diši, die Rose ist wohlriechend. Vijolica malo diši, pa prijetno, das Veilchen duftet schwach, aber angenehm. Merhovina smerdi, das Haß stinkt. — Čutim po vsem životu, ich fühle am ganzen Leibe. Sirovo maslo je mehko, die Butter ist weich. Kamen je terd, der Stein ist hart. Juha je gorka, die Suppe ist warm. Led je merzel, das Eis ist kalt.

Kako nesrečen je pač tisti, ki nima vseh počutkov. Slepec ne more viditi zlatega solnea, ne prijazne lune, ne svetlih zvezdic; on ne vidi krasnih cvetic in brezštevlnih žival; on tudi ne more viditi svojega dobrega očeta in svoje skerbne matere. Gluhec ne sliši pti-

čev peti, in ne sliši prijetne godbe; tudi svojih ljubih staršev ne more razumeti. Mutec ne more povedati kaj bi rad, in ne more z drugimi otroci govoriti. O Bog, kako hvaležen sem ti, da vidim, slišim, in da morem govoriti!

5.

Šola. Die Schule.

Učenik, der Lehrer; učenec, der Schüler. Miza, der Tisch; šolska tabla, die Schultafel; kreda, die Kreide; goba, der Schwamm; klopi, die Bänke; bukve, die Bücher; plošica, die Schiefertafel; pisalo, der Griffel; ravnalo, das Lineal; papir, das Papier; peró, die Feder; svinčnik, der Bleistift; tinta, die Tinte; peresni nožek, das Federmesser. Péč, der Ofen; vrata, die Thür; okna, die Fenster; stene, die Wände; tla, der Fußboden; strop, die Decke.

Učenci molijo, die Schüler beten. Vse je tiho, alles ist still. Nauk se začne, der Unterricht beginnt. Učenik učé, der Lehrer lehrt. Učenci se učé, die Schüler lernen. Učenik vprašajo, der Lehrer fragt. Učenci odgovarjajo, die Schüler antworten. Karel piše, Karl schreibt. Neža bere, Agnes liest. Jože šteje, Josef zählt. Ančika računa, Anna rechnet. Vsi pojejo, alle singen. Šola je minila, die Schule ist aus.

Gospod učenik so mi unikrat rekli: „Vidiš, ljubi moj, koliko se človek lahko nauči in s pridnostjo koristnega pridobi! Pred nekoliko mesci nisi še nobene čerke poznal, zdaj pa znaš že brati, šteti in tudi malo pisati. Tudi zanaprej si prizadevaj, da boš zvesto in o pravem času v šolo hodil, tukaj lepo poslušal, in da boš s svojimi tovarši prijazen; bodi pobožen in pridin!“ Gospod učenik imajo prav. Njih nauke bom vselej natanke spolnoval.

Molitev pred šolo.

O večni Bog! ozri se milo,
 Otrok ubogih slušaj glas;
 Daj nam, da pridno se učimo;
 Za navke lepe vnemi nas,
 Modrejši, boljši da bi bili,
 In tvojo pot zvestó hodili.

Molitev po šoli.

Zahvaljen bodi, oče večni!
 Za dobro, kar se učili smo
 O daj, da časno, večno sréčni
 Po navkih lepih bodemo!
 Poverni učenikam drago
 Za navke, prizadetje blago.

Hiša. Das Haus.

Temelj, der Grund; zid, die Mauer; streha, das Dach. Hišne duri, die Hausthür; veža, das Vorhaus; klet, der Keller; stopnice, die Stiege; izba, die Stube; čumnata, die Kammer; stene, die Wände; okna, die Fenster; kuhinja, die Küche; peč, der Ofen; ognjiše, der Herd; dimnik, der Rauchfang; podstrešje (na izbi), der Dachboden.

Izba ima štiri stene, das Zimmer hat vier Wände. Okna vdeluje steklar, die Fenster macht der Glaser ein. Šipe so previdljive, die Fensterscheiben sind durchsichtig. Stena je neprevidljiva, die Wand ist undurchsichtig. Oče odprejo okna, der Vater öffnet die Fenster. Sapa se izčisti, die Luft wird erfrischt. Peč je iz ila, der Ofen ist aus Thon. Na ognjišu kuhamo, auf dem Herde kochen wir. Stopnice derže v klet, die Stiege führt in den Keller.

Kako dobro je, da morem v hiši stanovati! Če gré dež ali sneg, se notri obvarujem. Če je mraz, se lahko notri pogrejem. Ko je noč, lahko notri mirno in varno spim. Pa se tudi varujem, de v hiši kaj ne poškodujem. Na oknih se ne igram, ker se lahko vtarejo. Z vratmi ne derleskam; po zidu ne risam. Moji ljubi starši imajo radi čedno hišo; nočem jih žaliti.

7.

Družina. Die Familie.

Oče, der Vater; mati, die Mutter; sin, der Sohn; hči, die Tochter; brat, der Bruder; sestra, die Schwester. Stari oče, der Großvater; stara mati, die Großmutter; vnuk, der Enkel; vnuka, die Enkelin. Stric (ujec), der Onkel; teta (ujna), die Tante; stričnik, der Nefte; stričnica, die Nichte; bratranec (sestranec), der Vetter; bratranka (sestranka), die Base. Hlapec, der Knecht; dekla, die Magd.

Oče in mati se imenujejo starši, Vater und Mutter heißen Ältern. Moji ljubi starsi mi dajo veliko dobrega, meine lieben Ältern geben mir viel Gutes. Zahvalim se jim za to, ich danke ihnen dafür. Hlapce in dekale imenujemo posle, die Knechte und die Mägde nennt man Dienstboten. Jez sem še mlad, ich bin noch jung. Moja teta so stari, meine Tante ist alt. Oče so močni, der Vater ist stark. Stari oče so slabi, der Großvater ist schwach. Stric so zdravi, der Onkel ist gesund. Stara mati so bolni, die Großmutter ist krank. Mati kličejo, die Mutter ruft. Otrok spi, das Kind schläft. Hlapec mlati, der Knecht drischt. Dekla hodi po vodo, die Magd holt das Wasser.

Moji starši me imajo zelo radi. Oni mi skerbe za živež, za obleko in izrejo. Ako

sem priden, jih zeló veselím. Tudi jez hočem svoje starše serčno ljubiti. Hočem jih ubogati, in nikoli ne žaliti. Otroci, kateri svojih staršev ne ubogajo, niso srečni. „Spoštuj očéta in mater, da boš dolgo živel, in da se ti bo dobro godilo na zemlji.“ Tako Bog otrokam zapoveduje.

Molitev za starše.

Nebeški oče, oče mili!

Uslíši zdaj otroka me!

Za svoje starše prosim te,

Da b' dolga z' veli, srečni bili.

Nevarnost, zlega in bolezní

Obvar' njih dušo in teló,

In daj mi ubogat jih lepó, —

Storiti vse jim iz ljubezni!

8.

Pohíštvo. Das Zimmergeräth.

Miza, der Tisch; stol, der Stuhl; klop, die Bank; omara, der Kasten; ključavnica, das

Schloß; ključ, der Schlüssel; ogledalo, der Spiegel; ura, die Uhr; podoba, das Bild; polica, das Gestell; skrinja, der Schrank. Pomizje, das Tischgeräth: pert, das Tischtuch; žlica, der Löffel; nož, das Messer; vilice, die Gabel; solnjak, das Salzfäß; sklenica, die Flasche; kupica, das Trinkglas; pladnik, der Teller; skleda, die Schüssel.

Miza je voglata, der Tisch ist eckig. Sklenica je okrogla, die Flasche ist rund. Peč je gorka, der Ofen ist warm. Ogledalo je gladko, der Spiegel ist glatt. Ta podoba kaže mater božjo, dieses Bild stellt die Mutter Gottes vor. Brat uro navija, der Bruder zieht die Uhr auf. Nož je ojster, das Messer ist scharf. Pladnik je iz kamenine, der Teller ist von Steingut.

Hišno orodje ne sme neredno razneseno biti. Vsaka reč mora biti na svojem odločnem kraju. Tudi se mora vse orodje čedno in lepo ohraniti. Mati brišejo zjutraj prah z mize in s klopi, devajo oblačila v omaro, in denejo vsako reč na svoje mesto. Ne mažem mize, ne pušam svojih reči po izbi ležati, da moja ljuba mati nimajo toliko pospravljati.

9.

Kuhinjska posoda. Das Küchengeschirr.

Kotel, der Kessel; ponev, die Pfanne; trinog, der Dreifuß; ražen, der Rost; pisker, der Topf;

ploša, die Platte; skleda, die Schüssel; torilo (skledica), die Schale; pénjenica, der Schaumlöffel; kuhavnica, der Kochlöffel; sklednik; das Schüsselgestell; kuhinjska omara, der Küchenkasten; burkle, die Ofengabel; kuhinjske kleše, die Feuerzange.

Dreva goré, das Holz brennt. Plamen šviga, die Flamme lodert. Pepel tli, die Asche glimmt. Les pokeče, das Holz knistert. Kadi se, es raucht. Mati kuhajo, die Mutter kocht. Juha hlapi, die Suppe dampft. Dekla posodo splaknuje, die Magd spült das Geschirr aus. Kuhavnica je lesena, der Kochlöffel ist von Holz. Trinog je železen, der Dreifuß ist aus Eisen. Kotel je kufren, der Kessel ist aus Kupfer. Kufrene posode rade za'rvjavé, die kupfernen Geschirre rosten gern. 'Rja na kufru se imenuje zeleni volk, der Rost am Kupfer heißt Grünspan. Strupen je, er ist giftig.

V kuhnji ima deček malo opraviti. Deklica pa ima v nji več dela; ona mora vsako posodo poznati, in mora tudi vediti, čemu je vsaka; ona mora v kuhnji na vse gledati in se kuhati učiti. Vso posodo je treba snažno imeti. Mati vsako saboto vso kuhinjsko posodo prav čedno pomijejo in lepo osnažijo, zato da je v kuhnji zopet vse prav čedno.

Jed in pijača. Speise und Trank.

Kruh, das Brot; juha, die Suppe; mesó, das Fleisch; zelenjad, das Gemüse; močnate jedi, die Mehlspeisen; pečenka, der Braten; kuretina, das Geflügel; divjačina, das Wildbret; sadje, das Obst; mleko, die Milch; maslo, das Schmalz; slanina (špeh), der Speck; sir, der Käse; dišava, das Gewürz; sol, das Salz; olje, das Öl; jesih, der Essig; voda, das Wasser; ol (pivo), das Bier; vino, der Wein; kava, der Kaffee; sladkor, der Zucker.

Mleko je tekoče, die Milch ist flüssig. Sir je terd, der Käse ist fest. Kruh je okusen, das Brot ist schmackhaft. Juha je mastna, die Suppe ist fett. Sladko mleko je zdravo, süße Milch ist gesund. Nezrelo sadje je nezdravo, unreifes Obst ist ungesund. Hladno vodo rad pijem, frisches Wasser trinke ich gern. Voda žejo ogasi, das Wasser löscht den Durst. Kruh se iz moke peče, das Brot wird aus Mehl gebacken. Daj revežu kruha, reiche dem Armen das Brot.

Jed in pijača ohrani telo, in ga stori močnega. Toda zmerni moramo biti. Nezmernost zdravju škoduje. Pri vsaki keršanski družini pred jedjo in po jedi molijo. To je lepo; saj je Bog, kateri nam daje jed in pijačo. Neumná živina gré za svojim živežem, in dalje

ne misli. Človek ne sme tako delati. On vé, kdo ga živi in nasiti, in mora zato Bogu hvalen biti.

Molitev pred jedjo.

*O Bog! to vse daješ nam ti,
Kar vsaki dan nas preživi,
Požegnaj svoje dare milo,
Da k zdravju bode nam teknilo!*

Molitev po jedi.

*O Bog! s pijačo in jedjo
Nasitil si nas milostno;
Zato iz serca zapojemo,
Za dare hvalo ti dajemo!*

11.

Obleka. Die Kleidung.

Suknja, der Rock; plajš, der Mantel; životnik, die Weste; hlače, die Beinkleider (Hosen); ruta za vrat, das Halstuch; ovratnik, die Halsbinde; nogovice, die Strümpfe; srajca, das Hemd; hlačniki, die Hosenträger; rokovicè, die Handschuhe; klobuk, der Hut; kapa, die Kappe (Mütze); čepa, die Haube; čevlji, die Schuhe; škornje, die Stiefel; žepna ruta (žepni robec), das Taschentuch.

Suknja je tesna, der Rock ist eng. Hlače so široke, die Hosen sind weit. Srajca je platnena, das Hemd ist aus Leinwand. Platno je po ceni, die Leinwand ist wohlfeil. Svila je draga, die Seide ist theuer. Nogovice se pletejo, die Strümpfe werden gestrickt. Čevlje dela čevljar, die Schuhe macht der Schuster. Škornje so stergane, die Stiefel sind zerrissen.

Z obleko se teló pokriva in greje. Otroci imajo radi lepe oblačila. Kdor pa hoče dolgo lepe oblačila imeti, jih mora skerbno varovati. Lepa in čedna obleka lepša teló. Vendar pa tudi ni prav, če bi bil človek zavoljo lepe obleke prevzeten in nečimern. Obleka ne stori človeka umnišega in boljšega. Pametni ljudje ne gledajo na lepo obleko. temoč le na lepo obnašanje.

12.

Postelja. Das Bett.

Postelnjak, die Bettstätte; slamnica, der Strohsack; žimnica, die Matraße; rjuha, das Leintuch; odeja (kovter), die Decke; podzglavje, das Kopfkissen.

Spim na postelji, ich schlafe im Bette. Postelnjak je lesen, die Bettstätte ist von Holz. Stoji na štirih nogah, sie steht auf vier Füßen. Žimnica je z žimo natlačena, die Matraße ist mit Rosshaar gefüllt. Rjuhe se perejo, die Leintücher werden ge-

waschen. Posteljnjak stoji v spavnici, daš Bett steht in der Schlafkammer.

Spanje je človeku ravno tako potrebno, kakor živež in obleka. S spanjem se teló uterjuje, in dobiva moč in veselje za novo delo. Kdor hoče dobro spati, mora dobro vest imeti. Hudobnež ne more v naj boljši postelji mirno spati. Kadar greš spat, zloži svoje oblačila vse na kak stol, da ti jih zjutraj iskati ne bo treba. Spravljaj se sramožljivo. Preden greš v posteljo, priporoči se ljubemu Bogu. Zjutraj se umij, poravnaj svoje lase, in opravi svojo juterno molitev. Z Bogam vse začni, z Bogam vse končaj; boš srečen zdaj in tud' vselej.

Juterna molitev.

*Vesel in zdrav sem zbudil se,
Zdaj hvalim te, o Bog! za to;
O vodi tudi danes me,
Da pridnost, delo zdalo bo!
In daj, da starše ubogam rad,
In tebi' dopadem vsakikrat*

Večerna molitev.

Zahvalim se za dobro ti,
 Kar danes si, o Bog! mi dal;
 In prosim te, odpusti mi,
 Grehil čé sem, zlo mi je žal.
 Obvaruj tud nočoj me še,
 In zégnaj me, in moje vse!

13.

Skedenj. Die Scheuer.

Gumno (skedenj), die Tenne; žitnica, der Fruchtboden; žito, das Getraide; serp, die Sichel; cepec, der Dreschflegel; rešeto, das Sieb. Senica, der Heuboden; senó, das Heu; slama, das Stroh; senene vile, die Heugabel; kosa, die Sense; grablje, der Rechen.

Serp je kriv, die Sichel ist krumm. Kosa zvenči, die Sense klingt. Je za košnjo, sie dient zum Mähen. Seno je suho, das Heu ist trocken. Snop šumi, die Garbe rauscht.

Krave in konji pojedó čez zimo veliko sena. V skednju je spravljeno. Tudi žito sprava-

vijo v skedenj, kadar pride mlatva. Poletu in jeseni je v skednju vse živo. Senó in snopovje notri vozijo in skladajo; mlatiči pridno mlatio in s cepei pokajo, da jih je veselo gledati in poslušati.

14.

Hlev. Der Stall.

Jasli, die Krippe; gare, die Raufe; korito, der Trog; koš, der Futterkorb; gnojne vile, die Mistgabel; gnojne nosilnice, die Misttrage; gnoj, der Dünger; gnojnica, die Mistlache. Kolarnica, der Wagenschuppen; voz, der Wagen; oje, die Deichsel; vaga, die Wage; os, die Achse; koleša, die Räder; sora, die Fuge; legnarji, die Wagenbäume; štanga, die Schwebstange; ročica, die Leiste; lojtra, die Leiter; koš, die Flechte; žerd, der Wiesbaum; zavornica, die Sperrkette; cokla, der Radschuh; sani, der Schlitten. Konjska oprava, das Pferdegeschirr: uзда, die Halfter; berzda, der Zaum; komat, das Kummer; stranice, die Seitenblätter; žili, die Stränge; vojka (vajet), das Leitseil; sedlo, der Sattel; pas, der Gurt; podprog, der Bauchgurt; stremen, der Steigbügel; ostroga, der Sporn; bič, die Peitsche. Volovska oprava, das Ochsengeschirr: jarem, das Joch; jarmovka, der Jochriemen.

Živina je v hlevu, das Vieh ist im Stalle. Já iz jasel, es frisst aus der Krippe. Pred hle-

vam je dvor, vor dem Stalle ist der Hof. Hlev se počedi, der Stall wird gereinigt. Gnoj se pokida, der Mist wird weggeschafft. Os je ravna, die Achse ist gerade. Jarem je kriv, das Joch ist krumm. Konj voz vleče, das Pferd zieht den Wagen. Po zimi se s sanmi vozi, im Winter fährt man mit Schlitten.

Živina potrebuje svetlobe in zraka ravno tako, kakor ljudje. Zato so po hlevih okna in veternice, ktere se morajo večkrat odperati. Ravno tako je tudi potrebno, da se gnoj iz hleva večkrat pokida. Včasih grem v hlev, kadar dekla krave molze, ali kadar hlapec konje čedi. Varujem se pa, da se ne omažem, in da kravam, volam in konjem preblizo ne pridem. Lahko bi me berenili ali pohodili.

15.

Domače zivali. Die Hausthiere.

Krava, die Kuh; vol, der Ochse; tele, das Kalb; konj, das Pferd; osel, der Esel; ovca, das Schaf; jagnje, das Lamm; koza, die Ziege; svinja, das Schwein; pes, der Hund; mačka, die Kasse. Petelin, der Hahn; kokoš, die Henne; piše, das Hühnlein; gos, die Gans; raca, die Ente; golob, die Taube; pura, die Truthenne; pav, der Pfau.

Krava nam daje mleko, die Kuh gibt uns Milch. Ovca daje volno, das Schaf gibt Wolle.

Iz volne se nareja sukno, aus Wolle macht man Tuch. Ktere domače živali dajó mesó, welche Hausthierc geben Fleisch? Kokoš nese jajca, die Henne legt Eier. Kopuna spečemo, der Kapaun wird gebraten. Mačka lovi misi, die Kasse fängt Mäuse.

Krave mukajo, die Kühe muhen. Tele beka (bleja), das Kalb blóft. Konji rezgetajo, die Pferde wiehern. Koza meketa, die Ziege meckert. Prešič kruli, das Schwein grunzt. Ovca beketa, das Schaf blóft. Vsi so lačni, alle haben Hunger. Hlapec jim polaga, der Knecht füttert sie. Živina nič več ne veka, das Vieh schreit nicht mehr.

Petelin poje, der Hahn kráht. Kokoš kokotá, die Henne gadert. Raca gaga, die Antc schnattert. Gos (tudi) gaga, die Gans schreit. Koklja kočc, die Truthenne kóllert. Golob gruli, die Taube girtt. Dekla pride, es kommt die Magd. Jim pri-nese jesti, sie bringt ihnen zu essen. Vsega vriša je konec, alles Lärmen ist vorbei.

Domače živali se morajo lepo oskerbovati. Ne smejo se nepotrebno priganjati, ali še celo terpinčiti. Kdor živino terpinči, se zoper Boga pregreši. Tudi živina je božja stvar. Tudi ona čuti bolečine kakor jez. Kuretina po dnevi po dvorišu hodi. Vsaka se trudi, in si išc živeža. Šc ptiči pridejo, in se med kuretino pomešajo; tudi zanje ostane marsiktero zernice.

Rad gledam te vesele živalice, in jim zernica
in drobtinice mečem.

16.

Cerkev. Die Kirche.

Zvonik (turen), der Turm; zvonovi, die Glocken; ura na zvoniku, die Turmuhr. Veliki altar, der Hochaltar; tabernakelj, das Tabernakel; monstranca, die Monstranze; kelh, der Kelch; stranski altarji, die Seitenaltäre; britka martra, das Kruzifix; podobe, die Bilder; svečniki, die Leuchter; lampa, die Lampe; spovednice, die Beichtstühle; kerstni kamen, der Taufstein; kropivnik, der Weihkessel. Prižnica, die Kanzel; kor, der Chor; orgle, die Orgel; žagrad, die Sakristei.

Cerkev je božja hiša, die Kirche ist das Haus Gottes. V cerkvi se mora moliti, in der Kirche muß man beten. Bog blagoslovi pobožnega otroka, Gott segnet ein frommes Kind. Cerkev ima visoke in velike okna, die Kirche hat hohe und große Fenster. V zvoniku zvonovi visé, in dem Turme hängen die Glocken. Zvonovi zvoné, die Glocken läuten. Na altarjih stojé svečniki s svečami, auf den Altären stehen Leuchter mit Kerzen.

Cerkvene posode so pozlačene, die Kirchengefäße sind vergoldet. Prižnica je lesena ali pa kamnitna, die Kanzel ist aus Holz oder Stein. Orgle imajo dolge in kratke pišali, die Orgel

hat lange und kurze Pfeifen. Ólovek umerje, kadar Bog hoče, der Mensch stirbt, wann Gott es will. Merliče na pokopališe pokopujejo, die Leichen werden auf dem Friedhose begraben.

Cerkev je naj večje in naj lepše poslopje v celem kraju. Ljudje hodijo v cerkev k sveti maši ali tudi drugikrat molit. Ob nedeljah in praznikih je božja služba slovesna. Dopoldne je velika maša in pridiga, in popoldne je kerščanski nauk in litanije. Cerkev se imenuje tudi hiša božja, ker tukaj ljubega Boga posebno molimo. V tabernakeljnu je sveto rešnje teló hranjeno, zato pred njim luč gori, ki se ji večna luč pravi. V cerkvi se moramo spodobno vesti. Še pred kakim velikim gospodam se ne spodobi, nerodno se obnašati. Bogu pa, ki je naj večji gospod nebes in zemlje, gre naj večja čast in hvala. Kdor za božjo hišo ne mara, je hudoben. Hudobneža pa bo božja šiba zadela.

17.

Prebivališe. Der Wohnort.

Vas, daš Dorf; terg, der Markt; mesto, die Stadt; ulice, die Gasse; vodnjak, der Brunnen; drevored, die Allee. Pohišja, die Gebäude: posvetovavnica, daš Rathhaus; šola, daš Schulhaus; cerkev, die Kirche; grad, daš Schloss; bolnišnica, daš Krankenhaus; gostilnica, daš Wirtshaus; vo-

jašnica, die Kaserne; hiša (dom), das Bohnhaus; hlev, der Stall; skedenj, die Scheuer.

Vas je majhina, das Dorf ist klein. Terg je večji, der Markt ist größer. Mesto je nar večje, die Stadt ist am größten. Prebivavci v vasi so kmetje, die Einwohner des Dorfes sind Bauern. Delajo na polju, sie arbeiten auf dem Felde. Pastirji ukajo, die Hirten jauchzen. Učenci gredo iz šole, die Schulkinder kommen aus der Schule. Pozdravljajo prijazno ptujce na cesti, sie grüßen freundlich die Fremden auf der Straße. Mestni prebivavci se pečajo s teržtvam in z obertnijo, die Einwohner der Stadt treiben Handel und Gewerbe. Mesto ima dolga ulice, die Stadt hat lange Gassen. Hiše so visoke, die Häuser sind hoch.

Ljudje, kateri blizo nas žive, so naši sosedje. Sosedje lahko eden drugemu veliko koristijo in dobrega storé, ako se imajo radi, in če mirno med sabo živé. Kadar nam kaj manjka, gremo k sosedu, in ga prosimo; on nam rad pomaga, če more. Gerdo pa je, če se sosedje sovražijo; če eden drugemu nagajajo, se kregajo, eden drugega žalijo ali še celó poškodujejo. Kjer je nemir, tam je nesreča!

18.

Stanovi. Die Stände.

Mašnik, der Priester; učenik, der Lehrer; kmet, der Bauer; zdravnik, der Arzt; sodnik, der

Richter; kupčevavec, der Kaufmann; vojak, der Krieger (Soldat); rokodelec, der Handwerker; umetnik, der Künstler; urednik, der Beamte; služabnik, der Diener; mornar (brodar), der Schiffmann; voznik, der Fuhrmann; pastir, der Hirt; dninar, der Tagelöhner.

Kmetovavec polje obdeluje, der Landmann bebaut das Feld. Kupčevavec kupuje in prodaja, der Kaufmann kauft und verkauft. Vojak se bojuje za cesarja in domovino, der Soldat kämpft für den Kaiser und das Vaterland. Pastir pase, der Hirt weidet. Zdravnik bolnike ozdravlja, der Arzt heilt die Kranken. Mašnik skerbi za srečo naše duše, der Priester sorgt für das Heil unserer Seele.

Stanovi so mnogoteri. Bog je prav modro tako naredil, da človek človeku služi, in da eden drugemu pomagamo. Bog vsakemu človeku kak poseben stan odloči. Naj bo kdo v visokem ali v nizkem stanu, na tem vse ne stoji. Le to je imenitno, kako kdo dolžnosti svojega stanu spolnuje. V vsakem stanu človek lahko srečno živi; v vsakem lahko dobro dela in se večno izveliča. Nobenega človeka ne smemo zavoljo njegovega nizkega stanú zaničevati. Vsaki stan dela k pridu vseh ljudi in k časti božji, k zveličanju svoje duše.

Rokodelci. Die Handwerker.

Mlinar, der Müller; pek, der Bäcker; mesar, der Fleischer. Krajač, der Schneider; čevljar, der Schuster; klobučar, der Hutmacher; tkalec, der Weber; suknar, der Tuchmacher; barvar, der Färber; kerznar, der Kürschner; strojar, der Rothgärber; zidar, der Maurer; tesar, der Zimmermann; mizar, der Tischler; kovač, der Schmied; ključavničar, der Schlosser; steklar, der Glaser; lončar, der Hafner; kolar, der Wagner; sedlar, der Sattler; vervar, der Seiler.

Mlinar melje moko, der Müller mahlt das Mehl. Mlinsko kolo se moči, das Mühlrad wird naß. Mlinski kamen ostane suh, der Mühlstein bleibt trocken. Suknar tké iz volne sukna, der Tuchmacher webt aus Wolle Tücher. Tesar stavi krov na hišo, der Zimmermann setzt den Dachstuhl auf das Haus. Mizar skoblja deske, der Tischler hobelt die Bretter. Lončar dela lonce, der Hafner verfertiget Töpfe. Kovač okuje vozove (kola), der Schmied beschlägt die Wagen.

Vsak zdrav človek naj dela. Kdor noče delati, tudi ne sme jesti. Dela pa so mnogotere. Nekteri skerbé za nas živež, nekteri delajo našo obleko in stanovanje, drugi nam zopet drugače koristijo. Dobro je, da vsak

človek kaj družega dela, zato, ker vsak sam sebi ne moro vsega narediti, kar potrebuje. Vsi pa tudi moramo med sabo postrežljivi in pošteni biti. Vsak mora natanko spolniti to, kar obljubi, in ne smo nobenega prekaniti. Kdor je pošten in zvest, ga bodo tudi vsi ljubili in mu zaupali.

20.

Prebivališna okolica. Die Umgebungen des Wohnortes.

Vert, der Garten; polje, das Feld; njiva, der Acker; travnik, die Wiese; steza, der Fußsteig; cesta, die Straße; gojzd, der Wald; hrib, der Hügel; gora, der Berg; dolina, das Thal. Studenec (vir, vrelec), die Quelle; potok, der Bach; reka, der Fluß; mlaka, die Pfütze; močvirje, der Sumpf; jezero, der See; morje, das Meer (die See).

Vert je blizo hiše, der Garten ist nahe bei dem Hause. Okoli verta je plot ali pa zid, um den Garten ist eine Hecke oder eine Mauer. Na vertu je sadno drevje, im Garten sind Fruchtbäume. V gojzdu je gojzdno drevje, im Walde sind Waldbäume. Hrib je nizek, der Hügel ist niedrig. Gora je visoka, der Berg ist hoch. Steza je ozka, der Fußsteig ist schmal. Cesta je široka, die Straße ist breit. Studenec je čist, die Quelle ist klar. Mlaka je kalna, die Pfütze ist trüb. Reka

je globoka, der Fluss ist tief. Potok je plitev, der Bach ist seicht. V reki se dečki kopljejo, im Flusse baden die Knaben.

Skozi okno rad gledam. Tukaj vidim domač vertec, rumeno žitno polje, zelen travnik, tēmen gojzd. Gora in dolina, polje in godjzd, vse je lepó pisanò. Vse je Bog tako lepó in krasno naredil. Po svoji vsegamogočnosti napaja on travnik in polje, živi ljudi in živino; on daje studencu vodo, in sadje drevesu. Vse je njegovo delo. Njegova mila roka blagodaruje nas in vse stvari. Kako bi vendar tako dobrega očeta preserčno ne ljubili!

21.

Živali. Die Thiere.

Domače živali, die Hausthiere; divje zveri, die wilden Thiere: zajec, der Hase; serna, das Reh; divja koza, die Gämse; jelen, der Hirsch. Ujedne zveri, die Raubthiere: volk, der Wolf; medved, der Bär; lesica, der Fuchs; jazbec, der Dachs; dihur, der Iltis; kuna, der Marder; lev, der Löwe. Ptice, die Vögel. Kušar, die Eidechse; kača, die Schlange; žaba, der Frosch. Ribe, die Fische: posterv, die Forelle; karp, der Karpfen; šuka, der Hecht; som, der Wels; mrena, die Barbe; klin, der Weißfisch; lipan, die Äsche; jegulja, der Aal; menek, die Aalraupe. Rak,

der Krebs. Čebela, die Biene; osa, die Wespe; metulj, der Schmetterling; muha, die Fliege; mravlja, die Ameise; gosenca, die Raupe; keber, der Käfer. Červi, die Würmer; polž, die Schnecke.

Zajec je nagel, der Hase ist schnell. Polž je počasen, die Schnecke ist langsam. Volk je požrešen, der Wolf ist gefräßig. Serna je divja, das Reh ist wild. Koza je krotka, die Ziege ist zahm. Ovea je pohlevna, das Schaf ist sanft. Kuna je grozovita, der Marder ist grausam. V vodi ribe plavajo, im Wasser schwimmen die Fische. Jegulja je gladka kakor kača, der Aal ist glatt wie eine Schlange. Rak ima škarje (kleše), der Krebs hat Scheren. Osa pikne, die Wespe sticht. Čebela nam daje med in vosek, die Biene gibt uns Honig und Wachs. Gosence so škodljive, die Raupen sind schädlich. Červ lazi, der Wurm kriecht. Polž svojo hišo na herbtu nosi, die Schnecke trägt ihr Haus auf dem Rücken. Ne terpinči nobene živali, quäle kein Thier.

Bog je živali za nas ustvaril. Prav je, da jih za delo rabimo, tudi v živež koljemo. Če nam škodo ali nadlego delajo, jih smemo pokončati. Terpinčiti pa jih ne smemo. Tudi žival boli, če ravno povedati ne more. Gerdo je živino neusmiljeno pretepati, po pseih in mačkah kamnje metati. Neusmiljeni so otroci, kateri metulje, kebre, muhe in kobilice lovijo, jim perutnice ali nogice pulijo. da ne morejo

letati; ali pa kebre nabadajo, da jim mline gonijo, ter počasi poginjajo. Kdor hudovoljno živali muči, je Bogu nehvaležen človek; njega bo on kaznoval.

22.

Ptice. Die Vögel.

Kuretina, das Hausgeflügel. Prepelica, die Wachtel; vrana, die Krähe; kavka, die Dohle; sraka, die Ulfster; vran, der Rabe; žolna, der Specht; kukavica, der Kuckuck; papiga, der Papagei; štokljja, der Storch; kljunač, die Schnepfe; žerjav, der Kranich; lastovka, die Schwalbe. Slavec, die Nachtigall; škerjanec, die Lerche; šinkovec, der Fink; vrabec, der Sperling; škorec, der Star; kos, die Amsel; kanarček, der Kanarienvogel; senica, die Meise; cizek, der Zeisig; lisec, der Stieglitz; tašica, das Rothkehlchen; strešek, der Zaunkönig. Postojna, der Adler; veliki skopec, der Geier; sokol, der Falke; jastreb, der Habicht.

Ptič leti, der Vogel fliegt. Jajca nese, er legt Eier. Kos ima rumen kljun, die Amsel hat einen gelben Schnabel. Slavec poje, die Nachtigall singt. Škerjanec žvergoli, die Lerche trillert. Lastovka čverči, die Schwalbe zwitschert. Krokarkroka, der Rabe krächzt. Prepelica poje, die Wachtel schlägt. Štokljja ropoče, der Storch klapp-

pert. Vse se veselili, alles freuet sich. Nekteri ptiči v jeseni odhajajo, einige Vögel ziehen im Herbst fort. Imenujejo se selivni ptiči, sie heißen Zugvögel.

Koliko veselja ptičice ljudem délajo! Ob juterni zori se začnejo glasiti in peti juterno pesem. Kak lepó prepeva slavec v germovju! Kako častito se škerjanček s polja kviško vzdiga, in hvali Boga! Pa tudi nam v korist je Bog ptice ustvaril. Nektere so nam v živež; druge pobirajo gosence in škodljive červe, da nam drevja in zeliš ne objedó. Gerdó tedaj delajo otroci, ki pticam gnjezda razderajo, jajčica razbijajo, starke lovijo, ali pobijajo; mladiči morajo lakoti poginiti, ker revčkov nihče ne pita.

23.

Rastline. Die Pflanzen.

Korenina, die Wurzel; deblo, der Stamm; veje, die Äste; listje, die Blätter (das Laub); berst (popék), die Knospe; cvet, die Blüte; sad, die Frucht. Drevje, die Bäume; germovje, die Sträucher; cvetice, die Blumen; zeliša, die Kräuter; trava, das Gras; mah, das Moos; gobe, die Schwämme.

Vertnar sadi ohrovt, der Gärtner pflanzt den Kohl. Ohrovt raste, ker Bog hoče, der Kohl wächst, weil Gott es will. Drevo je visoko, der

Baum ist hoch. Germ je nizek, der Strauch ist niedrig. Skorja je pusta, die Rinde ist rauh. Listje je gladko, die Blätter sind glatt. Zeliša imajo mehko steblo, die Kräuter haben einen weichen Stängel. Trave imajo bilke, die Gräser haben Halme. Mah je sadnemu drevju škodljiv, das Moos ist den Obstbäumen schädlich. Gobe imajo nad rečjem (stručkam) klobuček, die Schwämme haben über dem Strunke einen Hut. Nektere gobe so strupene, einige Schwämme sind giftig.

Kdo se ne veseli, če pogleda lepe in mnogotere rastline! Na travniku vidimo čez in čez zeleno odejo razgernjeno. Po vertih in njivah rastejo zeliša in žita, ki so nam za živež. Brezštevilne drevesa in pisane cvetice pokrivajo gore in doline. Kako mogočen, dober in moder je pač tisti, ki je vse tako lepó naredil! Vsaka rastlina nam oznanuje božjo dobroto, vsako peresce nam pripoveduje njegovo vsegamogočnost, in vsaki evet nam kaže njegovo modrost. Lahko smo mi ljudje veseli, ker smemo upati, da ljubi Bog tudi nas ne bo pozabil.

24.

Drevje in germovje. Bäume und Sträucher.

Sadne drevesa, die Obstbäume; gojzdne drevesa, die Waldbäume. Listnato drevje, das

Čvetice ne cvetejo vse na enkrat; nekatere poprej, nekatere pozneje. To je božja modra naprava. Celo leto naj se ljubih cvetic veselimo, in naj se tako hvaležno spominjamo dobrega nebeškega očeta, kateri jim daje, da tako lepo cvetejo. Otroci imajo cvetice zelo radi; iz dišečih rož si vence pletejo. Lepši od cvetic so nedolžni otroci; oni so naj lepši venec svojih ljubih staršev.

. 26.

Poljski pridelki. Die Feldfrüchte.

Zelenjava, das Gemüse: zelje, der Kohl; špinača, der Spinat; salata, der Salat; kumara, die Gurke; retkev, der Rettich; krompir, die Kartoffel; repa, die Rübe; pesa, die rothe Rübe; koren, die Möhre; čebula, die Zwiebel; česen, der Knoblauch. Sočivje, die Hülsenfrüchte: fižol, die Fiole; grah, die Erbse; bob, die Bohne; leča, die Linse. Žito, das Getraide: pšenica, der Weizen; reč, der Roggen (das Korn); ječmen, die Gerste; oves, der Hafer; ajda, der Buchweizen; koruza, der Mais. Predilo, das Spinnhaar; lan, der Flachs; konoplje, der Hanf; ogeršica, der Keps. Dételja der Klee.

Kmetovavec pognoji in zorje njivo, der Landmann düngt und pflügt den Acker. Seme vseje, er streut den Samen aus. Potlej z brano povlači, dann egget er mit der Egge. Seme kali, der Same

žeint. Bilka požene, der Halm bricht hervor. Je taka kakor trava, er sieht aus wie Gras. Zato se žito k travi šteje, darum rechnet man das Getraide zu den Gräsern. Bilka gre v klasje, der Halm schießt in die Ähre. Zernje zori, die Körner reifen. Žito se požanje, das Getraide wird geschnitten. Snop šumi, die Garbe rauscht. Bilka je sočnata der Halm ist saftig. Slama je suha, das Stroh ist dürr.

Kako veličastno se vidi polje. Tam se žito lepo ziblje, po katerem pohleven vetrič pihlja. Tukaj cvetè na solčnem kraju ogeršica rumena kakor zlato. Tam je prijetno zelena deteljna njiva. In zopet ce vidi in sveti gosto laniše v nar lepšem cvetji. Zdi se, kakor da hi bila višnjeva odeja čez vso dolgo njivo pogernjena. Po dolgem in širokem je priden kmetovavec vse polje lepo obdelal in v vert pre naredil. Vendar vsa človeška pridnost ne more cveticam lepote, in klasju zernja dati. Kdo je, ki vse to naredi?

27.

Rudstva. Die Mineralien.

Il (ilovica), die Thonerde. Kamenje, die Steine; kremen, der Kieselstein; apno, der Kalk. Sol, das Salz. Žveplo, der Schwefel; šota, der Torf;

premog, die Steinkohle. Kovine, die Metalle: železo, das Eisen; svinec, das Blei; kotlovina (kufer), das Kupfer; cin, das Zinn; živo srebro, das Quecksilber; srebro, das Silber; zlató, das Gold.

Žlato je težko, das Gold ist schwer. Votlič je lahek, der Bimsstein ist leicht. Srebro je svitlo, das Silber ist glänzend. Svinec je medel, das Blei ist matt. Kupfer je rudečkast, das Kupfer ist röthlich. Sol se v vodi raztopi, das Salz löst sich im Wasser auf. Šipe so steklene, die Fenster-scheiben sind aus Glas. Steklo se ne dobi v zemlji, das Glas findet man nicht in der Erde. Se v steklarnici naredi, es wird in der Glashütte gemacht. K temu je treba kremena soli in pepela, man braucht dazu Kieselsteine, Salz und Asche. Te tri reči se skupej zmešajo in raztopijo, diese drei Sachen werden unter einander gemengt und geschmolzen.

Prečudno je bogastvo nature razdeljeno. V gorah, v breznih gor in skal je veliko bogastvo skrito. Bog nam je dal moči, da ga išemo in najdemo, da ga ljudem v prid obdelujemo in obračamo. Bog je vse v natori tako naredil, da nam nič brez truda ne da, in nam pravi: „Delaj, o človek! vse na zemlji, v vodi in v zraku, v gorah in dolinah je v tvoj prid ustvarjeno.“ Hvalimo Boga, ki tako dobrotljivo za nas skerbi!

Nebó. Der Himmel.

Solnce, die Sonne; luna, der Mond; zvezde, die Sterne.

Bog je ustvaril solnce, luno in zvezde, Gott schuf Sonne, Mond und Sterne. Bog je ves svet ustvaril, Gott schuf die ganze Welt. Rekel je samo besedo, in je bil, er sprach ein Wort und sie war da. Solnce nam daje svetlobo in gorkoto, die Sonne gibt uns Licht und Wärme. Solnce sije po dnevu, die Sonne scheint am Tage. Luna sveti po noči, der Mond leuchtet bei der Nacht. Zvezde so zelo daleč od nas, die Sterne sind sehr weit von uns. Zato se nam tako majhine vidijo, darum erscheinen sie uns so klein.

Ves svet je velik tempel božji. Na nebu je Bog brez števila lučic prižgal. Že tavžente let svetijo na velikem prostoru neba. Kako velik in mogočen je vendar ta, ki je vse te zvezde ustvaril, in ki jih s svojo močjo ohranjuje in po njih potih vodi! Ozirajte se večkrat v zvezdno nebo, in učite se velikost nebeškega očeta spoznavati in moliti. Mislite pa tudi večkrat, da gori je naša prava domovina, in da tam pravični Bog prebiva, kateri bo pobožne po smerti večno plačeval.

Čas. Die Zeit.

Léto, das Jahr; mesec, der Monat; teden, die Woche; dan, der Tag; ura, die Stunde. Čas, dneva, die Tageszeiten; letni časi, die Jahreszeiten.

Zjutrej solnce vzhaja, am Morgen geht die Sonne auf. Dan se naredi, es wird Tag. Opoldne je solnce nar višje, am Mittag steht die Sonne am höchsten. Zvečer solnce zahaja, am Abend geht die Sonne unter. Noč se naredi, es tritt die Nacht ein. Sreda noči se imenuje polnoč, die Mitte der Nacht heißt Mitternacht. Dan je svetel, der Tag ist hell. Noč je temna, die Nacht ist dunkel. Dan in noč skupaj naredita en cel dan, der Tag und die Nacht zusammen machen einen ganzen Tag aus. Dan ima štiri in dvajset ur, ein Tag hat vier und zwanzig Stunden. Ura bije le do dvanajstih, die Uhr schlägt nur bis zwölf. Potlej začne zopet z eno, dann fängt sie wieder mit eins an. Teden ima sedem dni, eine Woche hat sieben Tage. Imenujejo se, sie heißen: nedelja, der Sonntag; ponedelek, der Montag; torek, der Dienstag; sreda, die Mittwoche; četrtek, der Donnerstag; petek, der Freitag; sobota, der Samstag. Trideset dni se šteje na en mesec, dreißig Tage rechnet man auf einen

Monat. Leto ima dvanajst mescev, daš Jahr hat zwölf Monate; namreč, nämlich: prosenec, Jänner; svečan, Februar; sušec, März; mali traven, April; velki traven, Mai; rožnik, Juni; mali serpan, Juli; velki serpan, August; kimovec, September; vinotok (kozopersk), Oktober; listopad, November; grudon, Dezember. Imamo štiri letne čase, wir haben vier Jahreszeiten. Imenujejo se, sie heißen: pomlad, der Frühling; poletje, der Sommer; jesen, der Herbst; zima, der Winter. Po letu so dnevi dolgi, im Sommer sind die Tage lang. Po zimi postajajo krajši, im Winter werden sie kürzer.

Ni blaga tako dragega, kakor je našega življenja čas. Leto za letam memo hiti, dan za dnevam mine, ura za uro teka v neskončno večnost. Čas hitro mine, večnost pa nima konca ne kraja. Za kratek čas na tem svetu si kupimo večnost na unem svetu, srečno ali pa nesrečno. Oh, kago drag je čas! Vsaka zamuda je velika škoda, ktera se popraviti ne dá. Kar časa zamudiš, ga vekomaj zgubiš.

30.

Vreme. Die Bitterung.

Megla, der Nebel; oblak, die Wolke; rosa, der Thau; slana, der Reif; dež, der Regen; veter, der Wind; vihar, der Sturmwind; hudo vreme, daš Gewitter; blisk, der Blitz; grom, der Donner; toča, der Hagel; sneg, der Schnee; led, daš Eis.

Voda izpuhti, daš Wasser dünstet auß. Iz soparja se naredi megla, auß den Dünsten entsteht der Nebel. Sopar se včasih v roso spremeni, die Dünste verwandeln sich manchmal in den Thau. Zmerznjena rosa se imenuje slana, gefrorener Thau heißt Reif. Megla se nakviško vzdigne, der Nebel steigt in die Höhe. Potem se ji pravi oblak, er heißt dann Wolke. Iz oblakov pada dež, auß den Wolken fällt der Regen. Vihar buči, der Sturmwind heult. Germi, eš donnert. Treska, der Blitz schlägt ein. Toča gre, eš hagelt. Ostanem doma, ich bleibe zu Hause. Nevihata neha, daš Gewitter hört auf. Sneg gre, eš schneiet. Voda zmerzne, daš Wasser gefriert. Naredi se led, eš wird Eis. Sneg skopne, der Schnee vergeht.

Hude vremena, čeravno so velikrat strašne in škodljive, nam vendar veliko več prida storé, kakor škode. Po hudem vremenu travniki lepó zelené, zeliša se z novo močjo vzdigajo, in drevesa se na novo poživljajo. Hude vremena očistijo zrak od škodljivega soparja, zmanjšajo omotno vročino, in velikrat zemljo z rodovitnim dežjem napojijo. Ne boj se hudega vremena. Bog ga pošlje in pokaže v tem svojo veliko mogočnost. Zaupaj nanj; on te varuje.

Kar Bog nam pošlje, slabo ni,

Čeravno se nam napak zdi.

Vročina, dež in hud vihar,

Veselje, žal — njegov je dar.

Die vier Jahreszeiten.

Der Frühlings kommt Das
 Loh pfeuert. Der Sommer
 geht Die Wärme giebt. Das
 Vailen küßt. Der Winter
 blüht. Der Vogel singt. Der
 Landmann sät. Der Gärt.
 man pflanzt. Es ist schön
 warm. Alles freut sich.

Es ist Sommer. Die Sonne
 steht. Der Tag ist schön.
 Die Thiere sind schön.
 Der. Die Wärme giebt. Die
 Tagelöhner wissen. Die Wärme
 blüht. Die Mücke summt.

Die Fische werden flatteren.
 Die Kühe weiden. Die Hüh-
 ner jähren. Die Kälber
 werden.

Es wird Herbst. Der Tag
 ist kürzer. Die Winde ist ge-
 wöhnlich. Das Getreide ist ge-
 fesselt. Von Landmann
 pflügt. Die Fische werden jähren
 fort. Die Weinlese beginnt.
 Das Obst ist reif. Die Blät-
 ter werden gelb und rot.
 Es wird kühl.

Von Winter ist da. Die
 Nacht wird lang. Die Blätter
 fallen ab. Der Wind weht
 kalt. Der Lauf gefriert. Es

pfunden. Alles ist mit Tufan
 bedeckt. Man fasset auf Tuffel.
 In dem Hübe ist es warm.
 An dem Junstanne sind die
 blauen. Die Kinder bleiben
 ganz zu Hause.

Latinske natisne in pisne čerke.

Lateinische Druck- und Schriftbuchstaben.

A a. Ä ä. B b. C c. D d.

A a. Ä ä. B b. C c. D d.

E e. F f. G g. H h. I i.

E e. F f. G g. H h. I i.

J j. K k. L l. M m. N n.

J j. K k. L l. M m. N n.

O o. Ö ö. P p. Q q. R r.

O o. Ö ö. P p. Q q. R r.

S s. T t. U u. Ü ü. V v.

S s. T t. U u. Ü ü. V v.

W w. X x. Y y. Z z.

W w. X x. Y y. Z z.

Wie die Dinge sind.

*Der Schnee ist weiß, das Feuer
heiß; die Gans ist dumm, der Fisch
ist stumm: der Hund ist treu, der
Hase scheu; die Milch ist lau, der
Himmel blau; der Tag ist hell, frisch
ist die Quell. Ich bin ein Kind,
lauf wie der Wind.*

Aus was die Dinge sind.

Der Schuh ist von Leder, die Leinwand von Flachs,
der Thaler von Silber, die Kerze von Wachs,
der Leuchter von Messing, von Thon ist der Topf,
der Kessel von Kupfer, von Stahl ist der Knopf;
aus Glas ist die Flasche, die Mauer von Stein,
der Strumpf ist aus Wolle, der Löffel von Bein,
der Schlüssel aus Eisen, der Kamm ist von Horn,
das Halstuch von Seide, das Mehl ist von Korn;
von Gold sind Dukaten, aus Holz ist der Stock,
von Leinwand das Futter, von Tuch ist der Rock.

Wie die Thiere nützen.

Die Kuh gibt Milch, auf Pferden kann man reiten,
 die Ochsen zieh'n den Pflug, der Darm gibt Saiten,
 mit Rosshaar füllt man Betten und auch Kissen,
 die Schweine geben Fleisch und fette Bissen;
 aus Häuten macht der Gärber starkes Leder,
 das Huhn gibt Eier, und die Gans die Feder,
 die Schafe liefern Wolle, Milch die Ziegen,
 die lieben Vöglein singen Gottes Lob und fliegen;
 die Raupe und den Wurm vertilgen Meisen,
 die Fische geben gute Fastenspeisen.

Von Gott.

Gott schuf die Welt. Er sprach ein Wort, und sie war da. Was in der Welt nur ist, das kommt von Gott. Die Sonne und der Mond, sie sind von Gott. Gott macht den Tag, er macht die Nacht. Gott macht das Feld so schön, den Wald so grün. Die Welt, so groß und schön, sein Werk ist sie.

Gott kann, was er nur will. Er ist der Herr der Welt. Gott will's; die Nacht hört auf, der Tag ist da. Er will's; es schmilzt das Eis, es grünt das Feld. Es lebt der Mensch, weil Gott es will. Es stirbt der Mensch, wann Gott es will. Nichts ist, das Gott nicht weiß. Was du nur thust, das sieht auch Gott. Was du nur redest, höret Gott. Gott weiß sogar, was du bloß denkst. Er sieht dir in das Herz.

Was gut ist, kommt von Gott. Er gibt dir Trank und Speise. Auch das Obst, das du so gerne issest, kommt von ihm. Gott gibt dir Schlaf, er macht dich frisch und roth. Was du nur hast, hast du von Gott. Gott gibt dir gar so viel. Dank ihm für das, was er dir gibt.

Gott liebt, was gut ist, und was recht ist. Was er nur sagt, ist wahr. Auch sollst du niemals lügen. Gott ist gütig gegen alle Menschen. Sei auch du stets gütig. Reiche gern von allem was du hast, dem Armen.

Was Gott will, das ist gut und recht. Darum auch thu, was Gott befiehlt. In der Kirche sei du fromm und bete. In der Schule sei du still, und lerne brav. Zu Hause folg' dem Vater und der Mutter. Dann bist du ein gutes Kind. Dann liebt dich Gott und segnet dich.

Slovensko berilo.

1. Dobri otroci.

Trije mali otroci Jožek, Nežica in Francek so sedeli skupaj pred hišo, in so se pogovarjali od očeta in matere. Jožek, starji brat, pravi: Včeraj so mi oče nove bukve dali. Sestra pravi: V nedeljo so mi mati lep predpasnik podelili. In Francek reče nato: Zvečer nam bodo mati dali mleka in pogače. Poten govorijo še dalje, kako dobri so oče in mati. Jožek tudi pripoveduje od neke deklice, kateri so mati umerli. Otroci se tiho pogledajo, in imajo solzne oči; in Francek pravi: Naša mati ne smejo umreti! — Kmalo potem gredó v hišo k očetu in materi, in nikjer niso bili tako radi, kakor pri starših.

Ti otroci so ljubili očeta in mater.

2. Bodi hvaležen.

Ančika je sedela zvečer pred durmi, in je mislila na svoje starše. Premišljevala je to, kar so ji že vse dali: živež, obleko, bukve, in kako so ž njo vedno tako prijazni in

ljubeznivi. Serčno je ljubila svoje starše, in misli: Ko bi jim pač kaj dati mogla!

Spomni se, da je pred dvema dnevi na gojzdnem griču na pol zrele jagode vidila. K materi gre v hišo, in pravi: „Ljuba mati, ali smem čez travnik na gojzdni griček iti? grem nekaj iskat, bom kmalo zopet nazaj.“ Mati dovolijo, in Ančika gre na gojzdni griček. Jagode so med tem čašam dozorele. Odterga jih s koreninicami vred, in jih v dva lepa šopka povije.

Oče in mati sedé pred hišo, ko Ančika vesela nazaj pride. K njim stopi, in pravi: „Oče, mati, nekaj vam sem prinesla!“ — in jim vsakemu šopek jagod poda.

Ančika je bile svojim staršem *h v a l e ž n a*.

3. Bodi previden.

Matiček je lovil metulja,
 Za njim po vertu peha se.
 Al nočeš me počakat', pravi,
 Ti revše ubogo, kolk' te je?
 Boš videl, zdaj in zdaj te vjamem,
 Nagajaj le, boš kmalo moj!
 Nakviško zre, ne vid' prepada, —
 Matiček pade vanj, o joj!

4. Redni in čedni otrok.

*Katarina je imela uboge starše.
 Imeli so majhino hišico; pa zmiraj je*

bilo prav očno notri. Katarinu mali
 niso mogli viditi, da bi bile kake reči
 neredno sem in tje lezale. Njih prvo
 zjutrajno delo je bilo, da so malo stanico
 uso počedili, in use lepo uredili. Kako
 bi bila pač Katarina mogla neredna
 deklica biti, ker je pri svoji materi
 toliko lepega vidila? Ona ni bila nikoli
 umarana ali razhodrana. Kuidar se je
 zjutraj v sòlo napravila, je natanko
 premislila, ktere lukve bo ta dan potre-
 bovala. Ko je iz sòle domu prišla, je
 shranila use svoje sòlske reči na poseben
 kraj. Svoje sòlske naloge je vselej prav
 natanko narejala, in ni nikoli popred
 na igrače mislila, dokler ni use dedelano
 bilo. Svoje lukve in pisarije je vedno

čedne imela. Pravno tako so bile tudi njene oblačila zmirlaj čedne. Vsak je imel rad to čedno deklico.

5. Pridni učeneec.

Tonček je večkrat milo jokal, ko je vidil, da se drugi otroci vse lahko naučijo; on pa se mora terdo učijati, da more kaj razumeti in v spominu obdržati. To ga stori nevoljnega, in večkrat toži to nadlogo svoji materi. „Nikar ne obupaj, ljubi Tonček,“ mu pravijo mati, „bodi le serčen, in nikar si ne jčnjaj prizadevati. Stanovitna pridnost vse premaga. Kar se kdo počasi in težavno nauči, tudi boljši obdrži. Otroci, kleri se hitro naučijo, tudi hitro pozabijo.“ Ta besede Tončka utolažijo

in pobudijo. Vsako jutro zgodaj ustaja, se na pamet uči, piše ali bere. Nikoli ne odjenja, tudi ne, če ga učenje se tako težko stane, dokler tega ne zna kar se je učiti namenil. Ičasoma se je tako izuril, da je bil eden prvih izmed učencov.

Pridnost vse premaga.

6. Uči se zgodaj.

„Kužek, kužek, slišiš me! pojdi učit sedeti se!“

Kaj učil se bom tak mlad? pust' me še okol' igrat'!

„Kužek, to bi prav ne b'lo; star'mu učit' se je težkó.“

Kužek pridno se uči. Kmalo zna sedeti, stati, tuđ zgubljeno poiskati, in veliko teh reči. Dečku b'lo ušec' je to; tuđ on se uči lepó.

7. Bodi odkritoserčen.

Mati so z Janezkam o mraku v hiši sedeli. Oče iz verta pridejo. Nevoljni so, in prav

resno pravijo: Kaj sim na vertu vidil! Vse cvetje na mladih drevescih je poškodvano. Kdo mi je to naredil? Tudi mati se tega prestrašijo, in Janezek ves preplašen na tla gleda. Oče ga prašajo: Ali ti veš, kdo mi je to cvetje pokončal? Janezek vstane, svojega očeta žalostno pogleda, in pravi: Oh, oče! jez sem ga. — Starši so dečka posvarili; on pa prosi, da bi mu odpustili, voši lahko noč, in gre ihteč v svojo spavnico.

Janezek je odkrito serčno govoril.

8. Bodi pošten.

Jurče na cesti nožič najde. Ogleda ga, ušeč mu je; ima dve klinji in lep rog. Vzame ga, gre na stransko pot, in si ureže eno palico v germovju. Po poti pride nek mož, pa dečka ne vidi. Gleda po tleh, kakor da bi nekaj iskal. Jurče ga vidi, in si misli: Gotovo je ta mož nožič zgubil. Gre k njemu, in ga praša, kaj iše. „Nožič z dvema klinjama v belem rogu,“ pravi mož dečku. Jurče seže v svoj žep, in da možu nožič, ki ga je najdel.

Jurče je pošteno delal.

9. Izreki.

Dobro dete vboga
Naglo brez odloga.

Hvaležen bod' dobrotniku,
Ušeč je to ljudem, Bogu.

Če hočeš srečen biti,
Se moraš mlad učiti.

Kdor se pridno mlad uči,
Že za starost zdaj skerbi.

Kdor laž govori,
Vso vero zgubi.

Ne kradi in ne zmikaj,
Kar najdeš, ne potikaj!

Kdor vselej dobro rad stori,
Ljubezen drugih pridobi.

Delaj, moli vselej rad,
Srečen bodeš vsakikrat.

10. Priljudni in potrežni otroci.

Popotnik je šel skozi vas. Več otrok se je igralo na poti. Ko pa ptujec bliže pride, se otroci umaknejo na desno in levo, se odkrijejo in prijazno rekó: „Dober večer!“ Popotnik tudi njih prijazno pozdravi, in dalje gré. Kar se oberne in vpraša: „Ktera pot derži v mesto?“ Otroci glasno odgovoré. „Desna pot,“ France

pa še za popotnikam gre, in ga spremi do hribca, kjer mu je pot lahko na tanko pokazal.

Ti otroci so bili priljudni. France je bil tudi še postrežin.

11. Dobro storiti bodi vedno pripravljen.

Učeni so bili v šoli, in otroci so dohajali. Vsi so bili skupaj, ko je bil čas šolo začeti. Toda danes so bili vsi nekako žalostni in tihi, in nobeden se ne zgovarja in ne šepa.

Učeni prašajo: „Kaj vam je, da niste danes nič kaj veseli, in da se tako žalostno pogledujete?“

Otroci molče. Potem reče neki deček: „Žalostni smo zavoljo Jakeca, ki je zbolel.“

„Ali imate Jakeca radi?“ prašajo učeni.

„Oj, prav radi ga imamo!“ odgovoré enoglasno vsi otroci.

„Zakaj ga imate tako radi?“ prašajo zopet učeni.

„Zato, ker je tako dober in ljubeznjiv,“ odgovoré otroci.

Neki deček pripoveduje: „Jez sem enkrat bukve zgubil, Jakec jih je poiskal, in mi jih je zopet nazaj prinesel.“

Neka deklica pravi: „Mogla sem enkrat čez cesto iti, pa velik pes je stal na poti, in zlo sem se ga bala; Jakec pa je šel z mano, in je psa v stran odgnal.“

Neki drugi učenec pravi: „Meni je Jakec večkrat pomagal, če nisem mogel naloge narediti.“

Zopet drugi: „Jaz bi bil mogel enkrat težak jerbas na polje nesti, in ga nisem mogel; pa Jakec je šel, in ga je nesel z mano.“

Tako pripovedujejo otroci eden za drugim, in učenik pravijo: „Veliko lepega slišim od Jakca; prav postrežljiv in pripraven deček je. On rad drugim dobro dela in pomaga. Molili bomo tedaj za Jakca, da bi kmalo ozdravil.“ Vsi otroci so živo ginjeni, in eni še celó jokajo. Učenik pa mólijo naprej, in otroci za njimi glasno tako le: „O ljubi Bog nebeški! prav preserčno te prosimo, da bi dal našemu dobremu tovaršu Jakcu kmalo ozdraviti.“

Jakez je zopet ozdravil, in ko pervikrat v šolo pride, se vsi otroci k njemu drenjajo, ga prijazno pozdravljajo, in so vsi zeló zeló veseli.

12. Golobček.

Golobček, čedna stvarica! vsak ljubi te in rad imá! Mi bomo tudi, kakor ti, prav pridni, čedni vedno vsi.

Golobček, krotka stvarica! vsak ljubi te in rad imá! Mi bomo tudi, kakor ti, prijazni z vsimi in krotki.

13. Svojemu bližnjemu dobro stori.

Ternejček je iz polja doma prišel. Mati mu doje za jurišo lep kos belega kruha. Na dvorišču gre z njim, in se ga zeló veseli, ker lačen je že bil. Ko njemu pride deček reunegega soseda, in

se predenj ustopi. Ko lep kos belega kruha pri Jernejčku vidi, zdihne in pravi: Oh, moja bolna sestra je že večkrat belega kruha prosila! pa ga nimamo, in ga tudi kupiti ne moremo. Jernejček pogleduje ubozega dečka in svoj kruh; — prelomi svoj kos v dva kosa, ter večjega dečku da rekoč: „Hči, vzemi, in nesi ga hitro svoji sestri domu, in reci, da ji ga serčno privošim.

Jernejček je bil dobron.

14. Tako moraš biti.

Marica je večkrat in rada na Boga mislila, in veselilo jo je kaj božjega govoriti. Rada je hodila v cerkev k sveti maši in k besedi božji. Rada je molila, in je bila pri molitvi tudi pobožna. Vselej je mislila na to, kar je v molitvi govorila. Nikoli ni nobenega kaj razžalila, temuč

je vsakemu dobro storila, kolikor in kadar je le mogla. Vedila je, da je tako Bogu ušeč. Bila je pobožna.

V cerkvi je imela svoje roke lepó povzdignjene, in se ni okoli ozirala. Svoje oči je imela obrnjene na altar, na mašnika, ali je pa molilevne bukvice v rokah imela in brala. Med božjo službo je bila vselej lepo mirna, in se je vsega ogibala, kar bi druge le količkaj motiti utegnilo. Ona je bila spodobno v cerkvi.

Marica pa se je tudi vsega hudega skerbno varovala. Bala se je kaj misliti, govoriti ali storiti, kar bi Bogu in dobrim ljudem ušeč ne bilo. Varovala se je greha. Ona je bila bogabojčca.

15. Oko božje.

Oče! kaj pa pomeni okó na cerkvenih vratih? praša Blažek očeta iz cerkve gredé. „To kaže, da Bog vse vidi in vse vé,“ pravijo oče. „Nas gleda v cerkvi in doma. Po noči in po dnevu nas vidi božje okó. V temnem kotu, kakor na svitem kraju nas gleda Bog. V sredi zemlje, v globoki jami vidi božje okó; pa tudi v postelji, kadar ležiš, se Bogu ne moreš skriti. Bog je povsod, on je vsega pričujoč.“

„Veš ti, koliko je listja in trave? To le Bog vé. Poznaš toliko milijonov zvezd na nebu? Bog

vse zvezde po imenu pozna. Ali veš kdaj boš umerl? To le Bog vé. Ti se moraš učiti, da kaj veš; Bog pa vse vé; ni potreba, da bi mu kdo pravil. Bog je ustvaril našo dušo in teló, in nam v serce vidi. Kar misliš, Bog vé, in pozna tvoje naj skrivnejše želje. Bog vse vé; on je vsega v edin. Oh, kako veselo je to! Kadar boš po krivem obdolžen ali nedolžin kregan, spomni se, in reci: Bog vse vé?

Takó so oče Blažeta učili.

Blaže pomni, in ima Boga vedno pred očmi.

16. Izreki.

Bog vse vidi, Bog vse vé;
Greh se delati ne smé.

Le priden bod', Boga se boj,
Veselje serčno bo s teboj.

Bog je oče vseh ljudi,
Nam se bati hud'ga ni.

Bog otroke rad ima,
Pridnim svojo srečo da.

Revežem pomagaj rad,
Tudi ubožček tvoj je brat.

Priljuden bodi, skusi rad postréč,
Kar je Bogu in blišnjemu ušéč.

Lepo lice hitro zginé,
Lepa duša pa ne mine.

Naj božja volja moja bo,
Ker dobro hoče Bog samó.

